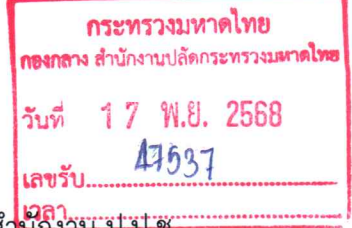

ที่ ปช ๐๐๑๑/๐๑๙๓

สำนักงาน ป.ป.ช.

ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการซ่อม
รถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการ
ซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เลขรับ 58294

วันที่ 17 พ.ย. 2568

จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาว่านายกองคการบริหารส่วนตำบล
แห่งหนึ่งกับพวก ทุจริตโครงการซ่อมแซมรถยนต์ส่วนกลาง ปรากฏข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านายกองคการบริหาร
ส่วนตำบลกับพวก นำเงินส่วนตัวสำรองจ่ายในการซ่อมรถยนต์ส่วนกลางไปก่อน เมื่ออยู่ดำเนินการซ่อมรถยนต์
คันดังกล่าวแล้วเสร็จ จึงได้จัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงินย้อนหลัง
และให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุทำการตรวจรับ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติให้ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างการนำรถยนต์เข้าซ่อมกับศูนย์บริการ
รถยนต์แต่ละยี่ห้อกับการซ่อมโดยอยู่ซ่อมรถยนต์ของเอกชนโดยทั่วไป การซ่อมลักษณะใดสามารถป้องกันการ
ทุจริตได้ดีกว่าและคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปมากที่สุด และจัดทำเป็นมาตรการหรือข้อเสนอแนะเพื่อ
ป้องกันการทุจริต

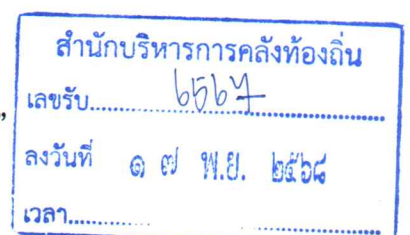
ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงาน
ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐ หรือภาคเอกชน
เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามนัยมาตรา ๑๔๒(๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงได้ทำการศึกษาความเสี่ยง
ต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริต
และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จากการศึกษาพบว่า

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำรถส่วนกลางเข้าซ่อมทั้งที่ศูนย์บริการรถยนต์แต่ละ
ยี่ห้อและที่อู่ทั่วไป โดยมีปัจจัยที่แตกต่างกันไปตามแต่บริบทของพื้นที่ ซึ่งแต่ละปัจจัยมีข้อดีและข้อเสียแตกต่าง
กันไป จึงยังไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่าการซ่อมรถส่วนกลางแบบใดจะสามารถป้องกันการทุจริตและเกิดความคุ้มค่า
กับการใช้งบประมาณมากกว่ากัน

/๒.องค์การ...

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกกล่าวหาร้องเรียนใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยว่า การซ่อมรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากหน่วยงานมีรถยนต์ส่วนกลางใช้เพียงคันเดียว จึงดำเนินการจัดจ้างซ่อมไปก่อน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานขับรถยนต์ได้สำรองเงินค่าใช้จ่ายออกไปก่อน หลังจากดำเนินการซ่อมแล้วเสร็จ จึงทำการจัดซื้อจัดจ้างและจัดทำเอกสารหลักฐานย้อนหลัง จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ระเบียบที่บังคับใช้ในขณะนั้น) กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการทุจริตในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างกรณีจำเป็นเร่งด่วนได้

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๑๐๔/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ ได้มีมติเห็นชอบให้สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ “ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ต่อกระทรวงมหาดไทย โดยมีข้อเสนอแนะ ๒ ประการ ได้แก่

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต

เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณากำชับการปฏิบัติงานในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยพิจารณาถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณและการป้องกันการทุจริตประกอบด้วย

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาใช้ “การเช่ารถมาใช้ในการราชการ” แทนการจัดซื้อรถใหม่ โดยเฉพาะประเภทรถบรรทุก(ดีเซล) ทั้งแบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ และแบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ เนื่องจากผู้ให้เช่าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผู้เช่าไม่ต้องมีรายจ่ายเพิ่มเติมอื่นใดอีกนอกจากค่าเช่าและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้เกิดความคุ้มค่าต่อการใช้งบประมาณ อีกทั้งราคาค่าเช่าได้ถูกกำหนดจากกรมบัญชีกลางชัดเจนแล้ว ไม่สามารถตกลงเช่าในราคาที่เกินกว่าที่กำหนดได้แต่อาจมีการต่อราคาลงมาให้ถูกลงได้ ทำให้ไม่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

สำนักงาน ป.ป.ช. จึงขอส่งข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้จาก QR Code แนบท้ายหนังสือนี้

/ทั้งนี้...

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

ทั้งนี้ หากได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว ขอได้โปรดแจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ช.
ทราบต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพงษ์ อินทรถาวร)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตฯ

สำนักมาตรฐานการเชิงรุกและนวัตกรรม
โทรศัพท์. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๕๒
โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๐๐๓-๔
www.nacc.go.th

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

“ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริต
และความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ
ในการซ่อมรถส่วนกลาง
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่า
ของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลาง
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สารบัญ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. วิธีการศึกษา	๑
๔. ขอบเขตการศึกษา	๒
๕. นิยามศัพท์	๒
๖. ข้อเท็จจริง	๓
๖.๑ ข้อมูลสถิติคดีเกี่ยวกับการข่มขืนส่วนกลางของทางราชการ	๓
๖.๒ กรณีตัวอย่างความเสี่ยงเกี่ยวกับการข่มขืนส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖
๖.๓ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	๘
๖.๔ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน	๑๒
๖.๕ ศูนย์บริการรณรงค์กับอุ้มข่มขืนคดีทั่วไป	๑๕
๖.๖ การใช้และการรักษาโรคส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙
๖.๗ การเช่ารถมาใช้ในราชการ	๒๑
๗. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	๓๐
๘. ข้อพิจารณา	๓๑
๙. ข้อเสนอแนะ	๓๔

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่า ของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลาง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนการไต่สวนเบื้องต้น เรื่องกล่าวหา นายกองครปครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งกับพวก ถูกร้องเรียนว่าทุจริตโครงการซ่อมรถยนต์ส่วนกลาง แล้วมีมติว่าจากการไต่สวนเบื้องต้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่จะรับฟังได้ว่านายกองครปครองส่วนท้องถิ่นกับพวกได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหา ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป แต่การที่นายกองครปครองส่วนท้องถิ่นกับพวกได้นำเงินส่วนตัวสำรองจ่ายในการซ่อมรถยนต์ส่วนกลางไปก่อนโดยอ้างว่าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน เมื่ออยู่ได้ดำเนินการซ่อมรถยนต์ส่วนกลางคันดังกล่าวแล้ว จึงได้มีการจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายเงินในภายหลัง โดยให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุทำการตรวจรับ ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

โดยที่ประชุมมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตในการซ่อมรถส่วนกลางของทางราชการว่า ควรเปรียบเทียบระหว่างการนำรถยนต์ส่วนกลางไปซ่อมกับศูนย์บริการรถยนต์แต่ละยี่ห้อกับการซ่อมโดยอู่ซ่อมรถยนต์ของเอกชนโดยทั่วไป การซ่อมลักษณะใดสามารถป้องกันการทุจริตได้ดีกว่าและคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปมากที่สุด จึงส่งเรื่องให้สำนักมาตรการเชิงรุกและนวัตกรรมนำไปศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตหรือข้อเสนอแนะในเรื่องนี้

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมอื่น ๆ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ

๓. วิธีการการศึกษา

ศึกษาข้อมูลจากสถิติคดีของสำนักงาน ป.ป.ช. กรณีเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางของทางราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ โดยมุ่งเน้นที่การนำรถส่วนกลางเข้าซ่อมที่ศูนย์บริการรถยนต์และอู่ซ่อมทั่วไป ศึกษาข้อมูลโดยการสอบถามข้อมูลไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและการโดยการสอบถามข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการทำหนังสือสอบถาม การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับระเบียบหรือหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดซ่อมรถส่วนกลาง ปัจจัยที่หน่วยงานใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกตลอดจนข้อพิจารณาและข้อดี ข้อเสีย โดยเปรียบเทียบระหว่างการซ่อมที่ศูนย์บริการ

รถยนต์กับการซ่อมที่อุทธรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ

๔. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาการดำเนินการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

๕. นิยามศัพท์

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และหมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา

“หัวหน้าส่วนราชการ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานประจำในส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“รถส่วนกลาง” หมายความว่า รถยนต์ที่จัดไว้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่รวมรถยนต์ดัดแปลง เช่น รถยนต์ดับเพลิง รถยนต์บรรทุกน้ำ รถยนต์พยาบาล รถยนต์บรรทุกขยะ มูลฝอยและเครื่องจักรกลต่าง ๆ

“ศูนย์บริการ” หมายความว่า ศูนย์บริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมรถยนต์ ที่จัดตั้งขึ้นโดยบริษัทตัวแทนจำหน่ายรถยนต์เพื่อให้บริการแก่รถยนต์ยี่ห้อ นั้น ๆ

“อยู่” หมายความว่า อยู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปที่ไม่ใช่ศูนย์บริการ

“จำเป็นเร่งด่วน” เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้กำหนดนิยามของคำว่า จำเป็นเร่งด่วนไว้ จึงใช้ความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้

“จำเป็น” หมายความว่า ต้องเป็นอย่างนั้น, ต้องทำ, ขาดไม่ได้

“เร่งด่วน” หมายความว่า รวดเร็วมาก รวดเร็วยิ่ง เช่น งานนี้ต้องทำอย่างเร่งด่วนให้เสร็จภายใน ๑๒ ชั่วโมง ย้ายเร่งด่วนภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๖. ข้อเท็จจริง

๖.๑ ข้อมูลสถิติคดีเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางของทางราชการ ตารางที่ ๑ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด – จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	จำนวนคดี	ความเสียหาย	จำนวนคดี	ความเสียหาย	จำนวนคดี	ความเสียหาย
ราชการส่วนกลาง	-	-	๑	๓๔๑,๕๐๐	-	-
ราชการส่วนภูมิภาค	๑	-	๑	๓๖๔,๘๐๐	-	-
ราชการส่วนท้องถิ่น	๕	๑,๔๙๔,๓๐๐	๑	-	-	-
รวม	๖	๑,๔๙๔,๓๐๐	๓	๗๐๖,๓๐๐	-	-

ที่มา : สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช. วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

จากข้อมูลจำนวนเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูล จำแนกตามหน่วยงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่องชี้มูลความผิดส่วนใหญ่อยู่ที่ราชการส่วนท้องถิ่น(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวน ๕ คดี คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑,๔๙๔,๓๐๐ บาท รองลงมาได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาค จำนวน ๑ คดี ไม่มีมูลค่าความเสียหาย ราชการส่วนกลางไม่มีเรื่องชี้มูลความผิดและมูลค่าความเสียหาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องชี้มูลความผิดราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคมีจำนวนเท่ากัน คือ ๑ คดี สำหรับมูลค่าความเสียหายส่วนใหญ่อยู่ที่ราชการส่วนภูมิภาค เป็นจำนวน ๓๖๔,๘๐๐ บาท รองลงมาได้แก่ราชการส่วนกลาง เป็นจำนวน ๓๔๑,๕๐๐ บาท ราชการส่วนท้องถิ่นไม่มีเรื่องชี้มูลความผิดและมูลค่าความเสียหาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไม่มีเรื่องชี้มูลและไม่มีมูลค่าความเสียหาย

ตารางที่ ๒ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด – จำแนกตามประเภทการซ่อม

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	จำนวนคดี	ความเสียหาย	จำนวนคดี	ความเสียหาย	จำนวน	ความเสียหาย
ซ่อมที่ศูนย์บริการ	-	-	-	-	-	-
ซ่อมที่อุทธรณ์	-	-	๑	๓๖๔,๘๐๐	-	-
ไม่ระบุ	๖	๑,๔๙๔,๓๐๐	๒	๓๔๑,๕๐๐	-	-
รวม	๖	๑,๔๙๔,๓๐๐	๓	๗๐๖,๓๐๐	-	-

ที่มา : สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช. วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

/จากข้อมูล...

จากข้อมูลจำนวนเรื่องร้องเรียนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด จำแนกตามประเภทการซ่อม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เรื่องชี้มูลความผิดส่วนใหญ่ไม่ระบุประเภทการซ่อม จำนวน ๖ คดี คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย ๑,๔๙๔,๓๐๐ บาท ประเภทการซ่อมที่ศูนย์บริการรถยนต์และประเภทการซ่อมที่อยู่ทั่วไป ไม่มีเรื่องชี้มูลความผิดและมูลค่าความเสียหาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องชี้มูลความผิดส่วนใหญ่ไม่ระบุประเภทการซ่อม จำนวน ๒ คดี รองลงมา ได้แก่ การซ่อมที่อยู่ทั่วไป จำนวน ๑ คดี สำหรับมูลค่าความเสียหายส่วนใหญ่อยู่ที่การซ่อมที่อยู่ทั่วไป เป็นจำนวน ๓๖๔,๘๐๐ บาท รองลงมาได้แก่ ไม่ระบุประเภทการซ่อม เป็นจำนวน ๓๔๑,๕๐๐ บาท ประเภทการซ่อมที่ศูนย์บริการรถยนต์ไม่มีเรื่องชี้มูลและมูลค่าความเสียหาย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไม่มีเรื่องชี้มูลและไม่มีมูลค่าความเสียหาย

ตารางที่ ๓ จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางของราชการรายจังหวัด (เรื่องไต่สวนและเรื่องชี้มูลความผิด) จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	รับไว้ ไต่สวน	ชี้มูล ความผิด	รับไว้ ไต่สวน	ชี้มูล ความผิด	รับไว้ ไต่สวน	ชี้มูล ความผิด
รวมทั้งประเทศ	๑	๖	๒๗	๓	๙๒	-
ส่วนกลาง			๓	๑	๑๐	
สำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐ ๑				๑		
สำนักไต่สวนการทุจริตภาครัฐวิสาหกิจ ๒			๓		๑๐	
พื้นที่ภาค ๑		๑			๑๑	
สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑		๑				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสิงห์บุรี					๑๑	
พื้นที่ภาค ๒			๙		๑๓	
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครนายก			๔			
สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๒			๕		๑๓	
พื้นที่ภาค ๓		๑		๑	๒๒	

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	รับไว้ ได้ส่วน	ชี้มูล ความผิด	รับไว้ ได้ส่วน	ชี้มูล ความผิด	รับไว้ ได้ส่วน	ชี้มูล ความผิด
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครราชสีมา				๑		
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดศรีสะเกษ		๑				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุรินทร์					๘	
สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๓					๑๔	
พื้นที่ภาค ๔		๑	๑๕		๙	
สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๔		๑				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดขอนแก่น			๒			
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสกลนคร			๑๓		๙	
พื้นที่ภาค ๖		๑		๑	๑๒	
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุโขทัย				๑		
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอุดรธานี		๑				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครสวรรค์					๑๒	
พื้นที่ภาค ๗	๑				๑๕	
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดราชบุรี	๑				๑๕	
พื้นที่ภาค ๘		๒				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช		๑				
สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี		๑				

ที่มา : สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช. วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

/จากข้อมูล...

จากข้อมูลจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางของราชการ (เรื่องไต่สวนและเรื่องข้อมูลความผิด) จำแนกเป็นรายจังหวัด พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีจำนวนเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้ไต่สวนทั้งสิ้น จำนวน ๑ เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดราชบุรี และมีเรื่องข้อมูลความผิด จำนวน ๖ เรื่อง กระจายไปตามภาคและจังหวัดต่างๆ จำนวน ๖ แห่ง แห่งละ ๑ เรื่อง ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๑, สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดศรีสะเกษ, สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๔, สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดอุดรธานี, สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครราชสีมา และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวนเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้ไต่สวนทั้งสิ้น จำนวน ๒๗ เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสกลนคร จำนวน ๑๓ เรื่อง รองลงมาได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๒ จำนวน ๕ เรื่อง และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครนายก จำนวน ๔ เรื่อง ตามลำดับ สำหรับเรื่องข้อมูลความผิด มีจำนวนทั้งสิ้น ๓ เรื่อง อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานไต่สวนการทุจริตภาครัฐวิสาหกิจ ๒, สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดนครราชสีมา และสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดสุโขทัย แห่งละ ๑ เรื่อง

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้ไต่สวน จำนวน ๙๒ เรื่อง โดยเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดราชบุรีมากที่สุด จำนวน ๑๕ เรื่อง รองลงมาได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๓ จำนวน ๑๔ เรื่อง และสำนักงาน ป.ป.ช. ภาค ๒ จำนวน ๑๓ เรื่อง ตามลำดับ ไม่มีเรื่องข้อมูลความผิด

๖.๒ กรณีตัวอย่างความเสี่ยงเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อเดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง มอบหมายให้เจ้าพนักงานตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี เดินทางไปราชการด้วยรถยนต์ส่วนกลาง มีพนักงานขับรถยนต์เป็นผู้ขับ ระหว่างเดินทางกลับได้เกิดอุบัติเหตุชนท้ายรถบรรทุกทุกดิน ๖ ล้อ ทำให้รถยนต์เกิดความเสียหาย นักวิชาการเงินและบัญชีได้รับบาดเจ็บและเข้าพักรักษาตัวที่โรงพยาบาล ต่อมาไปพักรักษาตัวที่บ้านประมาณ ๑ สัปดาห์ จึงมาทำงานได้ตามปกติ

หลังจากเกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ได้นำรถยนต์คันดังกล่าวมาจอดไว้ที่สถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นักวิชาการเงินและบัญชี ผู้อำนวยการกองคลังและปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พูดคุยปรึกษากันว่าควรนำรถยนต์คันดังกล่าวเข้าซ่อมที่ศูนย์รถยนต์โตโยต้าซึ่งเป็นศูนย์บริการของยี่ห้อรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุ เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบและได้มาตรฐาน ไม่เกิดข้อยุ่งยากในการดำเนินการเบิกจ่าย

ในระหว่างนั้น นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนั้นได้ไปสอบถามที่ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้า เพื่อขอให้ศูนย์บริการประเมินราคาค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมรถยนต์คันดังกล่าว โดยศูนย์บริการโตโยต้าประเมินราคาซ่อมแซมประกอบด้วยราคาอะไหล่ ราคาทำสี ค่าแรงช่างและภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมเป็นเงินประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากห้องโดยสารได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ซึ่งเมื่อนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ทราบราคาก็มีความเห็นว่าเป็นราคาที่แพงมาก หน่วยงานมีงบประมาณไม่เพียงพอ จึงไม่นำรถยนต์เข้าซ่อมที่ศูนย์บริการโตโยต้า จากนั้นได้ไปสอบถามผู้มีอาชีพรับจ้างซ่อมรถหลายแห่งและบุคคลหลายคน มีบางแห่งเป็นอู่เปิดใหม่และมีขนาดเล็ก ยังไม่เคยเห็นผลงานในการซ่อมรถยนต์มาก่อน บางแห่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากที่ตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากนำรถยนต์เข้าซ่อมแซมจะเกิดความไม่สะดวกในการติดตามตรวจสอบ

/นายก...

นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทราบว่า มีผู้ซ่อมรถยนต์แห่งหนึ่งเคยซ่อมรถยนต์ของอดีตผู้ใหญ่บ้านที่ประสบอุบัติเหตุชนเสาไฟฟ้า ด้านหน้ารถยนต์ยุบถึงเครื่องยนต์ได้รับความเสียหายอย่างมากและได้ซ่อมแซมจนรถยนต์คันดังกล่าวกลับมาใช้งานได้ตามปกติและราคาไม่แพง รวมทั้งอยู่ไม่ไกลจากที่ตั้งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมด้วยรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและพนักงานขับรถยนต์คันดังกล่าว จึงได้ไปติดต่อที่ผู้ซ่อมรถยนต์แห่งนั้นเพื่อให้ประเมินราคาในการซ่อมรถยนต์ เจ้าของรถได้ตรวจสอบความเสียหายของรถยนต์และตกลงราคาค่าซ่อมรถยนต์เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าแรงและค่าอะไหล่ของตัวรถที่เป็นความเสียหายที่มองเห็นจากภายนอก ส่วนอะไหล่ประเภทที่อยู่ด้านในนั้น หากมีการถอดชิ้นส่วนรถยนต์แล้วพบว่ามีเสียหายเพิ่มเติมในส่วนใด ก็จะทำให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้ออกเงินจัดซื้ออะไหล่ต่างหาก ทั้ง ๓ คนจึงร่วมกันพิจารณาเห็นว่างบประมาณของหน่วยงานมีจำกัดและรถยนต์คันดังกล่าวใช้งานมาเป็นระยะเวลานานแล้ว ประกอบกับหน่วยงานมีรถยนต์ส่วนกลางที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพียงคันเดียว ถือเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการซ่อมแซมเพื่อประโยชน์ของทางราชการ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้สั่งให้พนักงานขับรถยนต์ไปลากรถยนต์คันดังกล่าวเข้าซ่อมที่ผู้ซ่อมรถยนต์แห่งนี้ และแจ้งให้พนักงานขับรถยนต์หาเงินมาสำรองจ่ายค่าซ่อมรถยนต์ดังกล่าวโดยจะทำเรื่องเบิกจ่ายค่าซ่อมรถยนต์คืนในภายหลัง ซึ่งต้องดูแลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดก่อนว่าผลเป็นประการใด

ต่อมาพนักงานขับรถยนต์ได้นำเงินจำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท ไปจ่ายให้กับผู้ซ่อมรถยนต์ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้จ่ายเพิ่มเติมจนครบ ๗๕,๐๐๐ บาท ซึ่งในระหว่างที่ซ่อมรถยนต์คันดังกล่าวเมื่อรถได้ถอดชิ้นส่วนภายในและตรวจพบความเสียหายเพิ่มเติมก็จะแจ้งให้นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและได้ดำเนินการจัดซื้ออะไหล่ที่ร้านค้าในตัวเมืองหลายแห่งให้กับทางรถ จนสามารถซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิมรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑๗๙,๖๖๐ บาท

หลังจากซ่อมรถยนต์คันดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงได้มีการจัดทำเอกสารเพื่อเบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวเนื่องจากในขณะดำเนินการซ่อมรถยนต์คันดังกล่าว นั้น ทางอยู่ยังไม่สามารถประเมินค่าอะไหล่และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องเปลี่ยนทั้งหมดได้ โดยที่ปรากฏเป็นค่าจ้างจำนวน ๑๗๙,๖๖๐ บาท เป็นการนำรายการที่ได้จัดซื้ออะไหล่จนดำเนินการแล้วเสร็จ มากรอกในรายการต่าง ๆ และรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แจ้งให้พนักงานขับรถยนต์พาเจ้าของรถไปจดทะเบียนพาณิชยและได้รับรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาให้ส่วนการคลังเพื่อดำเนินการเบิกจ่าย โดยได้มีการแต่งตั้งรองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการกำหนดราคากลาง รองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกคนหนึ่งเป็นกรรมการกำหนดราคากลาง และมีรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการและเลขานุการของกรรมการกำหนดราคากลาง

ต่อมาผู้อำนวยการกองคลังและนักวิชาการเงินและบัญชี ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำบันทึกข้อความ โดยไม่ออกเลขหนังสือ ไม่ระบุวันที่ ระบุไว้แต่เพียง วันที่- กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง ขอนำรถยนต์สำนักงาน หมายเลขทะเบียน XXXX เข้าศูนย์โตโยต้า เพื่อเช็คราคาค่าซ่อมแซม โดยเจ้าหน้าที่ได้เสนอความเห็นให้นำรถยนต์คันดังกล่าวเข้าเช็คราคาค่าอะไหล่และค่าแรงเพื่อทำการซ่อมแซมให้ใช้งานได้ตามปกติ ผู้อำนวยการกองคลังและปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เสนอความเห็นให้นำรถยนต์คันดังกล่าวเข้าซ่อมที่ศูนย์โตโยต้า แต่นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความเห็นและสั่งในเอกสารดังกล่าวโดยให้นำรถยนต์คันดังกล่าวเข้าซ่อมที่ผู้ที่ตนได้ติดต่อไว้ก่อนหน้านี้อยู่แล้ว และให้เหตุผลว่า รถยนต์คันดังกล่าวใช้งานมาเป็นระยะเวลา ๙ ปี ผ่านพ้นระยะเวลาการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว และอยู่ดังกล่าวอยู่ใกล้และสามารถติดตามการซ่อมแซมได้สะดวกและประหยัดงบประมาณ

/จากนั้น...

จากนั้นรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำเอกสารมาให้พนักงานขับรถยนต์ลงชื่อ เช่น บันทึกข้อความ เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการซ่อมแซมรถยนต์สำนักงาน หมายเลขทะเบียน XXXX โดยเอกสารดังกล่าวไม่ได้มีการออกเลขหนังสือ ไม่ระบุวันที่ ระบุไว้แต่เพียง วันที่- กันยายน ๒๕๕๘ และพนักงานขับรถยนต์ได้รับคำสั่งให้ไปรับรถยนต์คันดังกล่าวจากอู่ซ่อมรถยนต์กลับมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจสอบ ซึ่งเมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจสอบแล้วพบว่ารถยนต์คันดังกล่าวใช้ได้ตามปกติ จึงได้ลงชื่อในใบตรวจรับการจัดซื้อ/จัดจ้าง

ต่อมานายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้สั่งให้นักวิชาการเงินและบัญชี จัดทำฎีกาเบิกจ่ายงบประมาณในการซ่อมแซมรถยนต์คันดังกล่าว แล้วเสนอตามลำดับขั้นเพื่อเบิกจ่ายเงิน โดยได้มีการลงนามในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนได้มีการออกเช็คธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑๗๗,๘๖๓.๔๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าซ่อมแซมรถคันดังกล่าว

จากนั้นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานขับรถยนต์และเจ้าของอู่ซ่อมรถยนต์ ได้เดินทางไปที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เมื่อเจ้าของอู่ซ่อมรถยนต์นำเช็คฝากเข้าบัญชีเงินฝากของตนและถอนเงินออกมามอบให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทั้งสี่คนได้เดินทางไปยังสถานีบริการน้ำมัน ปตท. โดยนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพนักงานขับรถยนต์ ได้พูดคุยตกลงแบ่งเงินกันตามค่าใช้จ่ายของแต่ละคนที่ได้สำรองจ่ายค่าซ่อมรถและค่าอะไหล่ดังกล่าว

๖.๓ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยต่อสาธารณชนให้มากที่สุดเพื่อความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผล การปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไว้ ๓ วิธี ได้แก่

๑. วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป
๒. วิธีคัดเลือก
๓. วิธีเฉพาะเจาะจง

การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยทั่วไปแล้วให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่

(ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนออื่นไม่ได้รับการคัดเลือก

/(ข) การจัดซื้อ...

(ข) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ค) การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีผู้ประกอบการซึ่งมีคุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียวหรือการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือตัวแทนผู้ให้บริการโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวในประเทศไทยและไม่มีพัสดุนั้นที่จะใช้ทดแทนได้

(ง) มีความจำเป็นต้องใช้พัสดุนั้นโดยฉุกเฉิน เนื่องจากเกิดอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติหรือเกิดโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกอาจก่อให้เกิดความล่าช้าและอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(จ) พสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างเป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว และมีความจำเป็นต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์หรือต่อเนื่องในการใช้พัสดุนั้นโดยมูลค่าของพัสดุที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมจะต้องไม่สูงกว่าพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว

(ฉ) เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานของต่างประเทศ

(ช) เป็นพัสดุที่เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง

(ซ) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือเข้ามาเจรจาต่อรองราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่ประกาศในกฎกระทรวง

ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเข้ายื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) กรณีใช้วิธีตามมาตรา ๕๖ (๒) (ก) ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนและวิธีคัดเลือก หรือวิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอ หรือข้อเสนอ นั้นไม่ได้รับการคัดเลือก ให้สืบราคาจากผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง และจากผู้ยื่นข้อเสนอในการใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกซึ่งถูกยกเลิกไป(ถ้ามี) ทั้งนี้หากเห็นว่าผู้ยื่นข้อเสนอรายที่เห็นสมควรซื้อหรือจ้างเสนอราคาสูงกว่าราคาในท้องตลาด หรือราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควร ให้ต่อรองราคาลงเท่าที่จะทำได้

๒) กรณีพัสดุนั้นมีผู้ประกอบการที่คุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว และเป็นพัสดุที่มีความจำเป็นต้องใช้โดยฉุกเฉินเนื่องจากอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติหรือเกิดโรคติดต่ออันตราย และการดำเนินการโดยวิธี

ประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือกอาจก่อให้เกิดความล่าช้าหรือเสียหาย ตามมาตรา ๕๖ (๒) (ค) (ง) ให้เชิญผู้ประกอบการ ที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรงมายื่นข้อเสนอ หากเห็นว่าราคาที่เสนอนั้นยังสูงกว่าราคาในท้องถิ่น หรือราคากลางหรือวงเงินงบประมาณ หรือราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ต่อรองราคาลงเท่าที่จะทำได้

๓) กรณีจำเป็นต้องทำการจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมหรือต่อเนื่องจากพัสดุที่ได้จัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว ตามมาตรา ๕๖ (๒) (จ) ให้เจรจากับผู้ประกอบการรายเดิมตามสัญญาหรือข้อตกลงซึ่งยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาส่งมอบ เพื่อขอให้มีการซื้อหรือจ้างตามรายละเอียดและราคาที่ต่ำกว่าหรือราคาเดิม โดยคำนึงถึงราคาต่อหน่วยตามสัญญาเดิม (ถ้ามี) เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานของรัฐ

๔) กรณีเป็นพัสดุที่ขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศหรือหน่วยงานของต่างประเทศ ตามมาตรา ๕๖ (๒) (ฉ) ให้ดำเนินการโดยเจรจาตกลงราคา

๕) กรณีเป็นพัสดุเป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่งวิธีตามมาตรา ๕๖ (๒) (ซ) ให้เชิญเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างโดยตรงมาเสนอราคา หากเห็นว่าราคาที่เสนอนั้นยังสูงกว่าราคาในท้องถิ่นหรือราคากลาง หรือวงเงินงบประมาณ หรือราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ต่อรองราคาลงเท่าที่จะทำได้

-กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการเป็นการทั่วไป และมีวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๕๖ (๒) (ซ) ให้เจ้าหน้าที่เจรจาตกลงราคากับผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง แล้วให้ซื้อหรือจ้างภายในวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

-สำหรับกรณีข้างต้นที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ไม่อาจคาดหมายได้และดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้นดำเนินการไปก่อนแล้วรีบรายงานขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบแล้วให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม

สำหรับวงเงินที่สามารถใช้วิธีเฉพาะเจาะจงได้นั้น ถูกกำหนดไว้ใน กฎกระทรวง กำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อ จัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยระบุไว้ในข้อ ๑ ว่า การจัดซื้อจัดจ้างสินค้า งานบริการ หรืองานก่อสร้าง ที่มีการผลิต จำหน่าย ก่อสร้าง หรือให้บริการทั่วไป และมีวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง

อำนาจในการสั่งซื้อสั่งจ้าง และลงนามในสัญญา

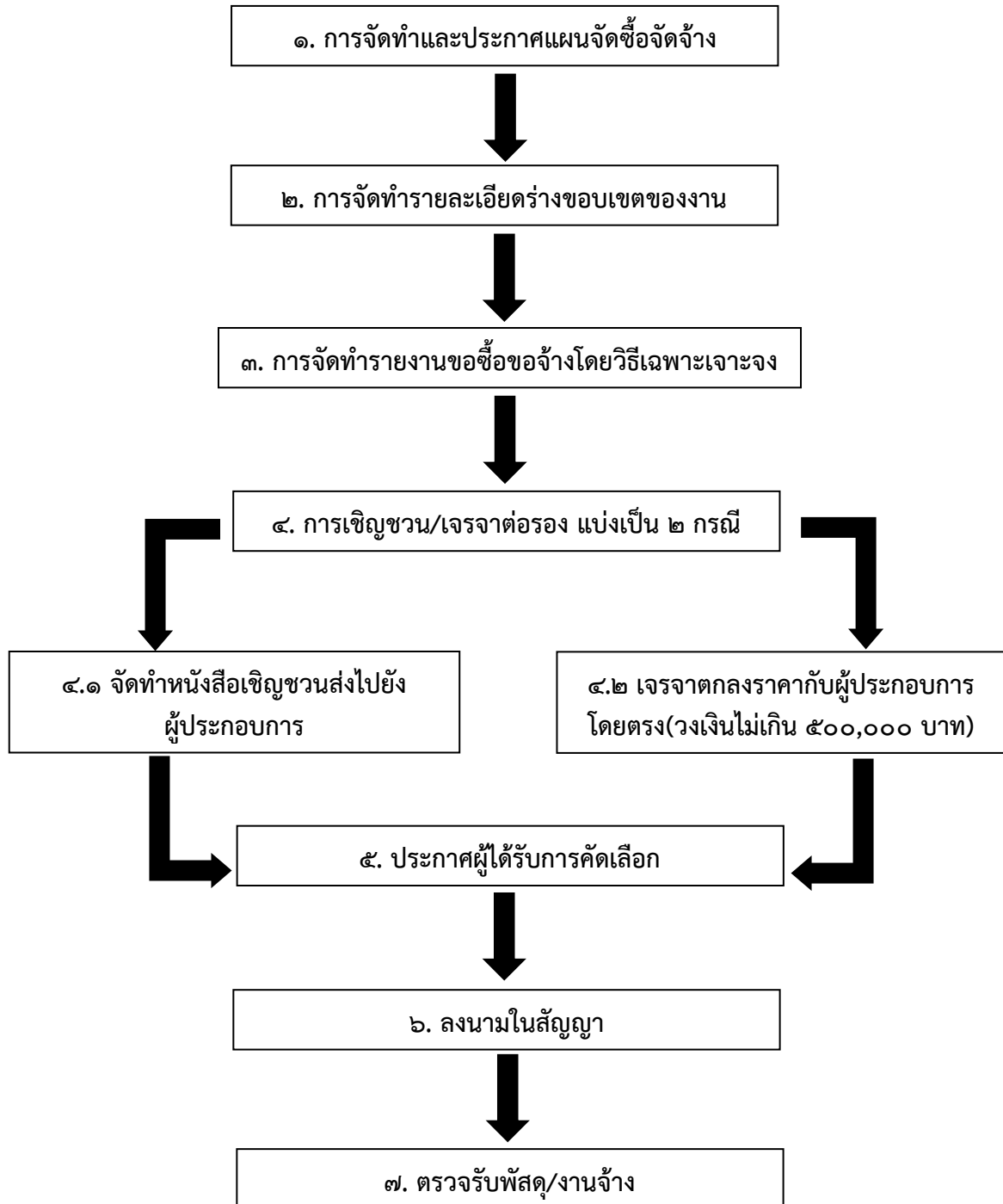
ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ ระบุไว้ว่า “การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงครั้งหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งและภายในวงเงินดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) ผู้มีอำนาจเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท”

แผนภาพขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

สำหรับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงกรณีปกติ เริ่มตั้งแต่การจัดทำประกาศแผนการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง จนกระทั่งการตรวจรับพัสดุ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

การดำเนินการโดยวิธีเฉพาะเจาะจง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานของรัฐ จัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างประจำปีและประกาศเผยแพร่ ยกเว้นกรณีซื้อหรือจ้าง ที่มีวงเงินไม่เกินตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุโดยฉุกเฉินหรือเป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด ตามมาตรา ๕๖ (๒) (ข) (ง) (ฉ) แล้วแต่กรณี

ขั้นตอนที่ ๒ คณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐ จัดทำร่างขอบเขตของงาน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอด้วย

ขั้นตอนที่ ๓ เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

ขั้นตอนที่ ๔ การเชิญชวนเจรจาต่อรอง แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

๔.๑ กรณีใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปและวิธีคัดเลือก หรือวิธีคัดเลือกแล้วแต่ไม่มีผู้ยื่นข้อเสนอหรือข้อเสนอไม่ได้รับการคัดเลือก หรือมีผู้ประกอบการเพียงรายเดียว ไม่มีพัสดุอื่นที่จะใช้ทดแทนได้ หรือมีความจำเป็นโดยฉุกเฉินเนื่องมาจากเกิดอุบัติเหตุ/ภัยธรรมชาติ/เกิดโรคติดต่ออันตรายหรือเป็นพัสดุที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อนแล้ว หรือเป็นพัสดุที่ขายทอดตลาดโดยหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของต่างประเทศ หรือเป็นพัสดุที่เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง หรือกรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑) จัดทำหนังสือเชิญชวนส่งไปยังผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดตามมาตรา ๕๖ (๒) (ก) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ซ) แล้วแต่กรณี

๒) คณะกรรมการฯ จัดทำรายงานผลการพิจารณาข้อเสนอ/ต่อรองราคาตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี

๓) คณะกรรมการฯ รายงานผลการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

๔) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและผู้มีอำนาจอนุมัติซื้อหรือจ้างเห็นชอบผลการคัดเลือก

๔.๒ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินไม่เกินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท) มาตรา ๕๖ (๒) (ข)

๑) เจ้าหน้าที่เจรจาตกลงราคากับผู้ประกอบการที่มีอาชีพหรือรับจ้างนั้นโดยตรง

๒) หัวหน้าเจ้าหน้าที่ซื้อหรือจ้างในวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ขั้นตอนที่ ๕ ประกาศผู้ที่ได้รับการคัดเลือกการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

ขั้นตอนที่ ๖ ลงนามในสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด หรือข้อตกลง โดยวิธีเฉพาะเจาะจงไม่จำเป็นต้องรอให้พ้นระยะเวลาอุทธรณ์

ขั้นตอนที่ ๗ เมื่อผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ส่งมอบพัสดุ/งานจ้าง เจ้าหน้าที่/กรรมการ/คณะกรรมการ ตรวจสอบพัสดุ/งานจ้าง ตรวจสอบพัสดุ/งานจ้าง ให้เป็นไปตามสัญญา

๖.๔ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน

การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อนและไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน เป็นการดำเนินการไปก่อนโดยไม่ผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนปกติ

ซึ่งหลังจากดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วให้รับดำเนินการจัดทำรายงานขอความเห็นชอบและเมื่อหัวหน้าหน่วยงานให้ความเห็นชอบแล้วให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม ดังที่บัญญัติไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๙ วรรคสอง ดังนี้

ข้อ ๗๙ กรณีตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๒) (ข) ให้เจ้าหน้าที่เจรจาตกลงราคากับผู้ประกอบการที่มีอาชีพขายหรือรับจ้างนั้นโดยตรง แล้วให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่ซื้อหรือจ้างได้ภายในวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๒๔

การซื้อหรือจ้างตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อนและไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้นดำเนินการไปก่อนแล้ว รับรายงานขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และเมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม

บทบัญญัติในข้อ ๗๙ วรรคสอง ถือเป็นข้อยกเว้นของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามระเบียบฯ ข้อ ๗๘ วรรคแรก ซึ่งหากหน่วยงานใดมีเหตุจำเป็นต้องจัดซื้อจัดจ้างโดยเร่งด่วนก็สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนได้ สำหรับวงเงินที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ต้องทำข้อตกลงเป็นหนังสือและวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ คือวงเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับองค์ประกอบของการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ประกอบด้วย

(๑) เป็นกรณีจำเป็นและเร่งด่วน

(๒) เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อน

(๓) ไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน

ซึ่งการที่หน่วยงานจะสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนได้นั้นจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงครบถ้วนทั้ง ๓ องค์ประกอบ จะขาดองค์ประกอบหนึ่งองค์ประกอบใดไม่ได้

วิธีดำเนินการ

ในส่วนของการดำเนินการภายหลังจากการจัดซื้อหรือจัดจ้างตามระเบียบฯ ข้อ ๗๙ วรรคสองไปแล้ว ระเบียบฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้น จัดทำรายงานขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีประเด็นที่ต้องทำความเข้าใจดังนี้

(๑) ความหมายของผู้รับผิดชอบตามระเบียบฯ ข้อ ๗๙ วรรคสอง จะมีทั้งคำว่า “เจ้าหน้าที่” และ “ผู้รับผิดชอบ” หลายครั้งจะเข้าใจว่าทุกกรณีเมื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปแล้วต้องให้ “เจ้าหน้าที่(พัสดุ)” เป็นผู้ดำเนินการจัดทำรายงานขอความเห็นชอบต่อหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจเพื่อขออนุมัติเบิกเงิน แต่เนื่องจากเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนเกิดขึ้นทั้งภายในสถานที่ทำงานและทั้งที่เกิดขึ้นภายนอกสถานที่ทำงาน ดังนั้นผู้มีหน้าที่จัดทำรายงานขอความเห็นชอบ จึงหมายถึงผู้ที่ประสบเหตุความจำเป็นเร่งด่วนที่ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนแล้ว

(๒) ลักษณะของการรายงาน เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านพัสดุเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ประกอบกับกรณีตามระเบียบฯ ข้อ ๗๙ วรรคสอง เป็นกรณีที่มีการซื้อหรือจ้างไปก่อนแล้ว ดังนั้นการรายงานจึงเป็นการรายงานข้อเท็จจริง ว่ามีความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องซื้อหรือจ้างเพราะอะไร เป็นเรื่องที่ไม่ได้คาดหมายไว้ก่อนว่าจะต้องซื้อหรือจ้างเพราะอะไร ไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทันเพราะอะไร โดยผู้ประสบเหตุจะเป็นผู้จัดทำและลงนามเสนอหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจเพื่อใช้ดุลพินิจต่อไป

/ (๓) ไม่ต้องมี...

(๓) ไม่ต้องมีการตรวจรับพัสดุ ซึ่งตามระเบียบฯ ข้อ ๗๙ วรรคสอง ได้วางหลักการไว้ว่าให้ถือรายงานขอความเห็นชอบนั้นเป็นรายงานการตรวจรับพัสดุโดยอนุโลม

แผนภาพขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะจะจง กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน

ขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน

เมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อนและไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อตรวจสอบงบประมาณ ว่ามีเพียงพอหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรที่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือไม่ หากงบประมาณไม่เพียงพอจะดำเนินการเช่นไรต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ หลังจากตรวจสอบแล้วว่ามียกงบประมาณเพียงพอ เจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามความจำเป็นและเร่งด่วนได้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้ต่อไป ทั้งนี้มีข้อควรระวังคือ ก่อนดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีการขออนุญาตและรายงานเหตุการณ์ให้หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจทราบทางวาจาก่อน เพื่อเป็นการขอความเห็นชอบในขั้นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ หลังจากเจ้าหน้าที่/ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ต้องรีบดำเนินการจัดทำรายงานขอความเห็นชอบเสนอหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจอนุมัติ พร้อมแนบเอกสารหลักฐาน ได้แก่ ใบเสร็จรับเงิน ในขั้นตอนนี้ในทางปฏิบัติควรเสนอเรื่องผ่านหน่วยงานการเงินและพัสดุ เพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารหลักฐานก่อน

ขั้นตอนที่ ๔ หลังจากหน่วยงานการเงินตรวจสอบเอกสารหลักฐานว่าถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว จึงเสนอหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ ๕ เมื่อหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้รับมอบอำนาจให้ความเห็นชอบรายงานแล้ว สามารถเบิกจ่ายเงินได้โดยไม่ต้องมีการตรวจรับเพราะโดยหลักการให้ถือรายงานขอความเห็นชอบเป็นรายงานการตรวจรับโดยอนุโลม

๖.๕ ศูนย์บริการรถยนต์กับอู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไป

๖.๕.๑ ศูนย์บริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมรถยนต์ จัดตั้งขึ้นโดยบริษัทตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ เพื่อให้บริการแก่รถยนต์ยี่ห้ออื่น ๆ หลังการขาย สำหรับศูนย์บริการประเภทนี้เป็นศูนย์บริการที่มีลักษณะการเปิดกิจการหลายสาขากกระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่จะถูกควบคุมมาตรฐานและราคาค่าอะไหล่และค่าบริการโดยสำนักงานใหญ่ มีลักษณะของการบำรุงรักษาค่าย ๆ กันทุกศูนย์บริการ โดยจะได้รับการบริการจากช่างมืออาชีพที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากทางศูนย์บริการ นอกจากนั้นยังมีส่วนงานที่ผลิตอะไหล่ของยี่ห้อรถยนต์นั้น ๆ โดยตรง จึงทำให้มั่นใจได้ว่าอะไหล่ที่เป็นของใหม่ตรงตามรุ่นรถ มีมาตรฐานที่ส่งตรงมาจากโรงงานและยังมีระบบการทำงานที่เป็นมาตรฐาน มีการจัดเก็บข้อมูลประวัติการเข้ารับบริการของรถยนต์แต่ละคันไว้ มีประสิทธิภาพรวมถึงการบริการที่ดี แต่ค่าใช้จ่ายก็จะสูงตามไปด้วย มีเงื่อนไขการรับประกันคุณภาพแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือการรับประกันตามระยะเวลาหรือระยะทางแล้วแต่ระยะใดถึงก่อน ทั้งนี้ในบางสาขานั้นอาจมีเครื่องมือหรือการบริการที่พิเศษออกไป เนื่องมาจากเงินลงทุนที่มีมากกว่า หรือมีช่างฝีมือที่มีความชำนาญ เช่น การซ่อมตัวถังและสีรถยนต์ เป็นต้น

สำหรับผู้ที่น่าารถเข้ารับบริการจากศูนย์บริการประเภทนี้จะเป็นกลุ่มของผู้ที่มีรถยนต์ค่อนข้างใหม่ อายุการใช้งานไม่เกิน ๕ ปี เนื่องจากยังอยู่ในช่วงระยะเวลาประกันหลังการขายและมีความเชื่อใจมากกว่า แม้จะต้องเสียค่าบริการที่อาจแพงกว่าอู่ เนื่องจากความมั่นใจในทักษะและความรู้ของช่าง เพราะช่างของทางศูนย์บริการจะต้องผ่านการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ยี่ห้ออื่น ๆ ทำให้เป็นที่สร้างความมั่นใจในการนำรถเข้ามาใช้บริการ โดยบริการหลักของศูนย์บริการรถยนต์ ประกอบด้วย

- ๑) ตรวจเช็คและบำรุงรักษาตามระยะ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ น้ำมันเบรก น้ำยาหล่อเย็น เปลี่ยนไส้กรอง น้ำมันเครื่อง กรองอากาศ กรองแอร์
- ๒) งานซ่อมทั่วไป เครื่องยนต์ เกียร์ ระบบไฟฟ้า ช่วงล่าง เบรก พวงมาลัย
- ๓) งานแอร์และระบบไฟฟ้า
- ๔) งานซ่อมตัวถังและทำสี เคาะ ฟันสีรจากอุบัติเหตุ งานเคลมประกันภัย
- ๕) บริการเกี่ยวกับยางและแบตเตอรี่ เปลี่ยนยาง ตั้งศูนย์ ถ่วงล้อ เปลี่ยนแบตเตอรี่

ตรวจระบบไฟ

- ๖) บริการด้านประกันภัยและเอกสาร ทำเคลมประกันภัย ต่อ พ.ร.บ. และต่อภาษีรถยนต์
- ๗) บริการเสริมอื่น ๆ เช่น คาร์แคร์ ล้างรถ เคลือบสี เคลือบแก้ว ติดตั้งอุปกรณ์เสริม เช่น ฟิล์มกรองแสง กล้องติดรถยนต์

๖.๕.๒ ศูนย์บริการรถยนต์แบบครบวงจร เป็นอยู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปประเภทหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วจะมีรูปแบบการให้บริการที่รวมบริการหลายอย่างไว้ด้วยกัน อาจเรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานงานทั่วไปของศูนย์บริการแบบครบวงจร ดังนี้

- ๑) งานบำรุงรักษาตามระยะ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ น้ำมันเบรก น้ำยาหล่อเย็น เปลี่ยนกรองอากาศ กรองน้ำมัน กรองแอร์
- ๒) งานตรวจเช็คระบบหลักของรถ เครื่องยนต์ เกียร์ ระบบไฟฟ้า ช่วงล่าง เบรก พวงมาลัย ยาง
- ๓) งานตัวถังและสี ซ่อมรอยเฉี่ยวชน เคาะ ฟันสีทั้งคันหรือบางส่วน ทำสีรถใหม่
- ๔) งานแอร์และระบบไฟฟ้า เติมน้ำยาแอร์ ตรวจรอยรั่ว ซ่อมคอมแอร์ ตรวจระบบไฟฟ้า ไดชาร์จ ไดสตาร์ท
- ๕) งานเกี่ยวกับยางและช่วงล่าง เปลี่ยนยาง ถ่วงล้อ ตั้งศูนย์ล้อ ซ่อมโช้กอัพ ลูกหมากปีกนก
- ๖) งานประกันภัยและเคลม เป็นคู่สัญญาให้กับบริษัทประกัน ทำเคลม ซ่อมรถในสัญญาของบริษัทประกันภัย ตรวจสภาพรถต่อภาษี พรบ.
- ๗) บริการเสริมอื่น ๆ เช่น คาร์แคร์ ล้างรถ เคลือบสี เคลือบแก้ว ติดตั้งอุปกรณ์เสริม (ฟิล์ม, กล้องหน้า, เครื่องเสียง)

ศูนย์บริการรถยนต์แบบครบวงจรสำหรับผู้บริโภคอาจมีภาพของศูนย์ที่ต้องมีความพร้อมด้านเครื่องมือ ด้านการบริการ ความสะดวกสบายด้านสถานที่ ซึ่งนั่นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าคือความแตกต่างจากอยู่ทั่วไป แต่ในความจริงแล้วศูนย์บริการด้านรถยนต์แบบครบวงจรนี้คืออยู่ทั่วไปประเภทหนึ่ง จะแตกต่างตรงที่ศูนย์บริการแบบครบวงจรนี้จะมีช่างที่มีความชำนาญและประสบการณ์การทำงานของรถยนต์แต่ละส่วนมารวมอยู่ด้วยกัน โดยเมื่อพบว่ามีปัญหาขึ้นที่ส่วนใด ช่างผู้ชำนาญการรถยนต์ในด้านนั้นจะเข้าไปดูแลและซ่อมแซม สร้างความมั่นใจในการขับขี่ยานยนต์บนท้องถนนมากยิ่งขึ้น เพราะความชำนาญและประสบการณ์ของช่าง

๖.๕.๓ อยู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไป คือสถานที่ที่ให้บริการตรวจเช็ค บำรุงรักษา และซ่อมแซมรถยนต์ทั้งในด้านเครื่องยนต์ ระบบไฟฟ้า ช่วงล่าง ระบบเบรก ตัวถัง รวมถึงการทำสี โดยทั่วไปอยู่ซ่อมรถยนต์สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น

- ๑) อยู่ซ่อมทั่วไป รับซ่อมรถยนต์หลายยี่ห้อ ไม่จำกัดรุ่น ค่าใช้จ่ายมักถูกกว่า ศูนย์บริการ
- ๒) อยู่เฉพาะทาง เน้นงานบางด้าน เช่น อยู่เครื่องยนต์ อยู่เกียร์ อยู่สี ตัวถัง หรืออยู่ระบบไฟฟ้า
- ๓) อยู่ประกันภัย เป็นผู้ที่อยู่ในเครือบริษัทประกันภัย รับซ่อมรถยนต์คู่สัญญาในเครือ

บริษัทประกันภัย

๔) อยู่เฉพาะยี่ห้อ รับซ่อมรถยนต์บางยี่ห้อหรือบางรุ่นเท่านั้น มักมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น อยู่รับซ่อมเฉพาะรถยนต์ยี่ห้อเชvrolet

บริการหลักที่มักพบในอยู่ซ่อมรถยนต์ ได้แก่ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ น้ำมันเบรก เช็กละเอียดและเปลี่ยนแบตเตอรี่ เช็กละเอียดช่วงล่าง โช้คอัพ ยาง ลูกหมาก ระบบแอร์รถยนต์ ซ่อมสีและตัวถัง ตรวจระบบไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้รับบริการประสบ จึงนำเข้ารับบริการที่

๖.๕.๔ ข้อดีและข้อเสียของการซ่อมรถยนต์ที่ศูนย์บริการกับการซ่อมที่

๑) ข้อดีของการซ่อมรถยนต์ที่ศูนย์บริการ

(๑) มั่นใจในมาตรฐานงานซ่อม เพราะศูนย์บริการใช้มาตรฐานเดียวกับบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ ทั้งขั้นตอนการซ่อมและเครื่องมือ อุปกรณ์

(๒) ศูนย์บริการ มีช่างผู้ชำนาญ ได้รับการอบรมตรงตามรุ่นรถจากบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะรถยนต์ยี่ห้อ นั้น ๆ มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย ตรวจเช็คด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๓) ใช้อะไหล่แท้ตรงตามรุ่นรถยนต์ รับประกันคุณภาพและอายุการใช้งาน ลดความเสี่ยงจากการใช้อะไหล่ปลอมหรือของเทียมคุณภาพต่ำ

(๔) มีเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย วิเคราะห์ปัญหาที่เชื่อมตรงกับระบบของรถ สามารถซ่อมแซมได้ทุกสาเหตุตั้งแต่เปลี่ยนยางไปจนกระทั่งซ่อมเครื่องยนต์

(๕) มีการรับประกันอะไหล่และงานบริการตามเงื่อนไขของศูนย์ หากเกิดปัญหาหรือความชำรุด บกพร่อง ในงานซ่อมภายในระยะเวลาประกัน ศูนย์บริการจะให้บริการแก้ไขงานโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๖) มีการเก็บประวัติการซ่อมบำรุงที่ครบถ้วน ทำให้วางแผนการดูแล บำรุงรักษาได้ง่ายขึ้น และเกิดความสะดวกในการเข้ารับบริการครั้งต่อไป

(๗) การซ่อมที่ได้มาตรฐาน ลดความเสี่ยงอุบัติเหตุจากความบกพร่องของอะไหล่หรือการติดตั้ง ทำให้เพิ่มความมั่นใจเรื่องความปลอดภัย

(๘) มีการจัดทำเอกสาร ละเอียด รอบคอบ รัดกุม มีการตรวจสอบจากหลายส่วนงาน เป็นรูปแบบเดียวกันทุกศูนย์บริการของรถยนต์ยี่ห้อ นั้น ๆ

(๙) ความสะดวกสบายและบริการเสริม ศูนย์บริการจะมีระบบนัดหมายล่วงหน้า เพิ่มความสะดวกไม่ต้องรอนาน อีกทั้งศูนย์มีห้องรับรองลูกค้า มีบริการ WiFi มีเครื่องดื่ม และอาจมีบริการรับ - ส่ง ลูกค้าด้วย

(๑๐) ไม่ต้องสำรองจ่ายเงินค่าซ่อมแซมไปก่อน เมื่อซ่อมเสร็จแล้ว จึงทำเรื่องวางบิลเบิกจ่ายเงิน

๒) ข้อเสียของการซ่อมรถยนต์ที่ศูนย์บริการ

(๑) ค่าใช้จ่ายสูงกว่าอยู่ทั่วไป ทั้งค่าแรงและค่าอะไหล่ เนื่องจากใช้อะไหล่แท้ ค่าอะไหล่และค่าแรงคิดตามมาตรฐานของบริษัท ไม่สามารถต่อรองได้

/(๒) มีระยะ...

(๒) มีระยะเวลารอคิวนาน เนื่องจากศูนย์บริการมีรถเข้าซ่อมจำนวนมาก อาจต้องรอหลายวันหรือต้องรอนัดคิวนานกว่าจะได้เข้าซ่อม รวมทั้งศูนย์บริการจะเบิกอะไหล่จากบริษัทผู้ผลิต เท่านั้น ไม่ซื้อจากร้านขายอะไหล่ทั่วไปทำให้กระบวนการขั้นตอนค่อนข้างนาน

(๓) การบริการของศูนย์จะซ่อมตามคู่มือและมาตรฐานของบริษัท ไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการซ่อม ไม่มีความยืดหยุ่น บางกรณีแม้ชำรุดเพียงเล็กน้อยแต่จะได้รับการเปลี่ยนใหม่ทั้งชุด ไม่มีการซ่อมแซม

(๔) ศูนย์บริการมีจำนวนจำกัด ไม่ครอบคลุมในบางพื้นที่ หากผู้รับบริการอยู่นอกเมืองหรืออยู่ห่างไกล ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้ารับบริการ

(๕) ไม่เหมาะสำหรับรถยนต์เก่า รถยนต์ที่หมดระยะเวลารับประกันหลังการขายแล้วหรือรถยนต์ที่เก่ามาก ๆ จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าเช่าอยู่ทั่วไป

๓) ข้อดีของการซ่อมรถยนต์ที่อุทวิ

(๑) ค่าใช้จ่ายถูกกว่าศูนย์บริการ ทั้งค่าแรงและค่าอะไหล่ เนื่องจากผู้รับบริการสามารถเลือกได้ว่าจะใช้อะไหล่แท้ อะไหล่เทียบหรืออะไหล่มือสอง

(๒) มีความยืดหยุ่นในการซ่อม สามารถซ่อมเฉพาะจุดได้ ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนทั้งชุด

(๓) อยู่มากในแต่ละพื้นที่ เดินทางสะดวกและไม่ต้องรอคิวนาน

(๔) เหมาะกับรถยนต์ที่พ้นระยะเวลาการประกันหลังการขายแล้วหรือรถยนต์เก่า เพราะไม่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูงเกินความจำเป็น

(๕) หากเจ้าของอยู่กับผู้รับบริการมีความสัมพันธ์หรือรู้จักคุ้นเคยกัน จะสามารถพูดคุยตกลงหรือให้คำแนะนำแบบเป็นกันเอง และสามารถต่อรองราคาได้ รวมทั้งติดตามงานซ่อมได้สะดวก

(๖) ใช้ระยะเวลาในการซ่อมไม่นาน เนื่องจากไม่ต้องรออะไหล่จากคลังใหญ่ สามารถหาซื้อได้ตามร้านขายอะไหล่ทั่วไป ทำให้สะดวกและประหยัดเวลาในการซ่อม

๔) ข้อเสียของการซ่อมรถยนต์ที่อุทวิ

(๑) มาตรฐานงานซ่อมที่ไม่แน่นอนของแต่ละร้าน ขึ้นอยู่กับฝีมือ ทักษะ และประสบการณ์ของช่างแต่ละคน

(๒) มีความเสี่ยงเรื่องอะไหล่ อาจใช้อะไหล่แท้ อะไหล่เทียบหรืออะไหล่มือสอง

(๓) อยู่มากไม่มีการรับประกันงานซ่อม โดยส่วนใหญ่หลังจากซ่อมเสร็จแล้ว ผู้ใช้บริการนำรถไปใช้งานแล้ว หากมีปัญหาขึ้นมาอีกอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเอง

(๔) เครื่องมือและเทคโนโลยีอาจไม่ทันสมัยเท่าศูนย์บริการ อยู่มากมีแค่เครื่องมือพื้นฐาน หากเป็นปัญหาที่ซับซ้อนหรือเกี่ยวกับระบบไฟฟ้าหรือคอมพิวเตอร์ของรถ อาจแก้ไขได้ไม่ละเอียด

(๕) บางร้านอาจซ่อมโดยการดัดแปลงเพื่อให้ใช้ได้มากกว่าการซ่อมเพื่อให้ได้มาตรฐาน

(๖) หากเป็นร้านที่ไม่รู้จัก หรือไม่เคยเข้ารับบริการกันมาก่อน อาจพบร้านที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้รับบริการได้

(๗) การจัดทำเอกสารต่าง ๆ อาจไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน แล้วแต่ร้านแต่ละแห่งจะออกแบบและใช้งาน อาจไม่มีการควบคุมอย่างเป็นระบบ มีความเสี่ยงที่จะมีการออกเอกสารที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงและอาจมีการทำเอกสารเท็จได้

/จากข้อมูล...

จากข้อมูลข้างต้น สามารถทำตารางเปรียบเทียบ ข้อดี - ข้อเสีย ของศูนย์บริการและอู่ทั่วไป ได้ดังนี้

รายการ	ศูนย์บริการ	อู่ทั่วไป
มาตรฐานงานซ่อม	ได้มาตรฐานของผู้ผลิต ช่างผ่านการอบรมตรงตามรุ่นรถยนต์	ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของช่าง แต่ละอู่มาตรฐานไม่เท่ากัน
อะไหล่	ใช้อะไหล่แท้ ตรงตามรุ่นรถยนต์	เลือกได้ทั้งอะไหล่แท้ อะไหล่เทียบหรืออะไหล่มือสอง
ค่าใช้จ่าย	สูงกว่าอู่ ไม่สามารถต่อรองราคาได้	ถูกกว่าศูนย์บริการ สามารถต่อรองราคาได้
เครื่องมือ อุปกรณ์	ทันสมัย เชื่อมกับระบบผู้ผลิต ตรวจปัญหาที่ซับซ้อนได้	มีเครื่องมือพื้นฐาน อาจไม่ละเอียดเท่าศูนย์บริการ หากเป็นอู่ขนาดใหญ่จะมีเครื่องมือที่ทันสมัยมากขึ้น
การเข้ารับบริการ	ต้องนัดล่วงหน้า หากไม่นัดอาจต้องรอคิวนาน บางครั้งนัดแล้วต้องรอนานเช่นกันหากเป็นรายการซ่อมใหญ่	ส่วนใหญ่เข้าซ่อมได้ทันที ไม่ต้องนัดล่วงหน้า ไม่ต้องรอคิวนาน
การรับประกัน	มีรับประกันงานซ่อมตามเงื่อนไขของศูนย์บริการ	บางอู่ไม่มีรับประกันงานซ่อม
ความยืดหยุ่นในการซ่อม	ทำตามคู่มือของศูนย์บริการ หากพบอุปกรณ์ชำรุดจะเปลี่ยนทั้งชุดไม่มีการซ่อม	สามารถซ่อมหรือดัดแปลงเฉพาะจุดได้ ไม่ต้องเปลี่ยนทั้งชุด
การจัดทำเอกสาร	มีความรัดกุม เป็นรูปแบบเดียวกัน ผ่านการตรวจสอบจากหลายส่วนงาน	รูปแบบเอกสารเป็นไปตามแบบของอู่แต่ละแห่ง
ความสะดวกสบาย	มีห้องรับรอง บริการเสริม	ส่วนใหญ่ไม่มีบริการเสริม
รถยนต์ใหม่/รถยนต์เก่า	เหมาะกับรถยนต์ใหม่/รถยนต์ที่อยู่ในระยะการรับประกันหลังการขาย ถ้าเป็นรถยนต์เก่าค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง	เหมาะกับรถยนต์เก่า เพราะค่าใช้จ่ายจะถูกกว่า สามารถควบคุมงบประมาณได้
การจ่ายเงิน	มีการเสนอราคาก่อนซ่อม จ่ายเงินเมื่อซ่อมเสร็จแล้ว	ผู้รับบริการอาจต้องสำรองจ่ายเงินไปก่อนบางส่วน
ความครอบคลุมพื้นที่บริการ	มีจำนวนน้อยกว่าอู่ อาจไม่ครอบคลุมพื้นที่ห่างไกลหรือนอกตัวเมือง	มีจำนวนมากกว่าศูนย์บริการ กระจายอยู่ในทุกพื้นที่

๖.๖ การใช้และการรักษารถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้และรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเก็บรักษาและการซ่อมบำรุงในข้อ ๑๖ วางหลักไว้ว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการซ่อมบำรุงรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลางและรถรับรอง ให้อยู่ในสภาพที่จะใช้งานได้ดีอยู่เสมอ ผู้ใช้รถประจำตำแหน่งต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการซ่อมบำรุงรถประจำตำแหน่งภายในกำหนดระยะเวลาสองปีครั้งนับแต่วันที่ซื้อมาเมื่อพ้นกำหนด

/ระยะเวลา...

ระยะเวลาดังกล่าวแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ซ่อมบำรุง การบำรุงรักษารถยนต์ เช่น การเติมหรือเปลี่ยนน้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก ใส่กรองน้ำมันเครื่อง แบตเตอรี่ หัวเทียน เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องกระทำเป็นครั้งคราวตามที่ระบุไว้ในคู่มือการใช้รถยนต์ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่น

ทั้งนี้ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

ในส่วนของกรุงเทพมหานครมีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเก็บรักษาและการซ่อมบำรุงในข้อ ๑๖ วางหลักไว้ว่าให้หน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบการซ่อมบำรุงรักษารถส่วนกลางและรถรับรองให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ดีอยู่เสมอ ผู้ใช้รถประจำตำแหน่งเป็นผู้รับผิดชอบในการบำรุงรักษา รถประจำตำแหน่งนั้นภายในกำหนดระยะเวลาสองปีครั้งนับจากวันที่จัดหารถใหม่ เมื่อพ้นกำหนดแล้วให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการซ่อมบำรุง เมื่อเกิดการสูญหายหรือเสียหายขึ้น และอยู่ในระหว่างดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย หากหน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้รถคันนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานขออนุมัติปลัดกรุงเทพมหานครซ่อมรถคันนั้นโดยเบิกจ่ายเงินงบประมาณไปก่อนได้

สำหรับเมืองพัทยามีข้อบัญญัติเมืองพัทยา เรื่อง การใช้และรักษารถยนต์ของเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการเก็บรักษาและการซ่อมบำรุงในข้อ ๑๗ วางหลักไว้ว่า ให้เมืองพัทยามีหน้าที่รับผิดชอบการซ่อมบำรุงรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลางและรถรับรองให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ดีอยู่เสมอ เมื่อเกิดการสูญหายหรือเสียหายขึ้นและอยู่ในระหว่างดำเนินการหาตัวผู้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หากเมืองพัทยามีความจำเป็นต้องใช้รถคันนั้น ให้นายกเมืองพัทยาพิจารณาอนุมัติซ่อมรถยนต์คันนั้นโดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณไปก่อนได้

๖.๖.๑ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลือกระหว่างการนำรถเข้าซ่อมที่ศูนย์บริการกับการนำเข้าซ่อมที่อู่

การจะนำรถยนต์เข้ารับบริการที่ศูนย์บริการหรือที่อู่ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอยู่หลายประการด้วยกัน ประกอบด้วย

๑) อายุการใช้งานของรถยนต์ โดยรถยนต์ที่มีอายุการใช้งาน ๑ - ๗ ปี และรถยนต์ที่อยู่ในระยะประกันหลังการขาย จะเข้ารับบริการที่ศูนย์บริการ เพราะต้องมีการตรวจสอบความสมบูรณ์หรือความบกพร่องของรถยนต์และอาจต้องมีการเปลี่ยนอะไหล่บางอย่าง หากนำไปรับบริการที่อู่จะทำให้ไม่ได้รับการรับประกันจากศูนย์บริการ เหตุผลอีกประการคือ รถยนต์ที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน ๕ ปี ทางศูนย์บริการจะมีอะไหล่ที่เป็นของแท้ ของใหม่สำหรับเปลี่ยนให้ ทำให้มั่นใจในมาตรฐาน แต่หากเป็นรถยนต์ที่มีอายุการใช้งานมากกว่าระยะเวลาดังต้น เจ้าของรถมักจะนำเข้ารับบริการที่อู่

๒) การรับประกันงานซ่อม โดยหลังจากนำรถยนต์เข้ารับบริการแล้ว ศูนย์บริการหรืออู่จะต้องมีการรับประกันงานซ่อมให้ตามระยะเวลาหรือตามระยะทางการใช้งาน

๓) ที่ตั้งของศูนย์บริการหรืออู่ต้องอยู่ไม่ไกลสำนักงานมากนัก อยู่ในระยะที่สามารถเดินทางไปตรวจสอบหรือติดตามงานซ่อมได้สะดวก

๔) อะไหล่ที่นำมาใช้ต้องเป็นอะไหล่แท้ คุณภาพดี ที่ผลิตมาสำหรับรถยนต์ยี่ห้อนั้นโดยเฉพาะ

๕) ราคาค่าบริการ ค่าอะไหล่รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ต้องไม่แพงเกินไปมีความเหมาะสมกับงานซ่อม

๖) พิจารณาจากสาเหตุของการบกพร่องหรือความเสียหายของรถยนต์ หากเป็นการตรวจเช็คตามระยะทั่วไปหรือจำเป็นต้องเปลี่ยนอะไหล่ที่เสื่อมสภาพซึ่งต้องใช้อะไหล่เฉพาะรุ่น เฉพาะยี่ห้อ จะเข้ารับบริการที่ศูนย์บริการ แต่หากเป็นการซ่อมเพียงเล็กน้อย หรือการเปลี่ยนอะไหล่ทั่วไป เช่น กระบอก แบตเตอรี่ ยางรถยนต์ สามารถนำเข้าซ่อมที่อู่ทั่วไปได้

๖.๖.๒ ลักษณะของศูนย์บริการหรือผู้ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะของศูนย์บริการและผู้ที่ส่งผลต่อความมั่นใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะนำรถเข้ารับบริการ ได้แก่

๑) ถ้าเป็นศูนย์บริการ จะต้องเป็นศูนย์บริการที่มีราคาสมเหตุสมผลและเป็นราคามาตรฐาน มีการทำงานรวดเร็ว ไม่รอนานเกินไป โดยศูนย์บริการต้องผ่านการรับรองจากองค์กรที่น่าเชื่อถือ มีบริการอะไหล่แท้และครบถ้วน มีบริการหลังการซ่อมที่ดี และมีการรับประกันหลังการซ่อม มีช่างผู้เชี่ยวชาญ ทำงานอย่างมืออาชีพและมีเครื่องมือที่ทันสมัย สามารถตอบคำถามและให้คำแนะนำได้อย่างชัดเจน สถานที่ต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเพื่อความสะดวกและความปลอดภัย การจัดทำเอกสารมีความชัดเจน ละเอียด รัดกุม

๒) ถ้าเป็นอู่ จะต้องเป็นอู่ที่มีชื่อเสียงและมีผลงานในการซ่อมที่ผ่านมาได้มาตรฐาน มีช่างที่มีความชำนาญ มีใบอนุญาตประกอบกิจการรับซ่อมรถยนต์ มีที่ตั้งอยู่ใกล้กับสำนักงาน ใช้อะไหล่แท้และอุปกรณ์คุณภาพดี ซ่อมได้รวดเร็วไม่รอนาน ราคาไม่แพงเกินไป ไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมโดยไม่จำเป็น มีการรับประกันงานซ่อม มีการตอบคำถามและให้คำแนะนำที่ชัดเจน สถานที่สะอาด เป็นสัดส่วนมีการเก็บรักษารถยนต์ระหว่างการซ่อมที่ปลอดภัย

๖.๗ การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ คือการที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดหารถยนต์มาใช้ในงานราชการโดยการเช่าแทนการจัดซื้อ เพื่อเพิ่มความคล่องตัว ประหยัดค่าใช้จ่ายระยะยาว และลดภาระการบำรุงรักษา ซึ่งมีกฎเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนจากสำนักงานงบประมาณและกรมบัญชีกลาง

๖.๗.๑ หลักเกณฑ์และแนวทางการเช่ารถมาใช้ในราชการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์และแนวทางการเช่ารถมาใช้ในราชการตั้งแต่การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ และการประชุมคณะรัฐมนตรีในครั้งต่อ ๆ มาได้มีมติในการแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีในบางครั้ง เรื่อยมาจนถึงการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมติคณะรัฐมนตรีที่ยังคงใช้อยู่ ได้แก่

๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ จำนวน ๓ มติ ได้แก่ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง การคำนวณอัตราค่าเช่ารถของส่วนราชการ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ เรื่อง ขออนุมัติเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

๒. เห็นชอบแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ดังนี้

๒.๑ หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ประกอบด้วย

๒.๑.๑ ราคามาตรฐานครุภัณฑ์ ราคารถที่จะนำมาคำนวณค่าเช่าใช้ราคาตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งราคานี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสำนักงานประมาณมีการปรับบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์

๒.๑.๒ การคิดค่าเช่า และระยะเวลาการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการ ให้ส่วนราชการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ โดยค่าเช่ารถยนต์คิดเป็นรายเดือน และมีระยะเวลาการเช่า ๕ ปี

๒.๑.๓ มูลค่าซาก ให้คำนวณมูลค่าซากจากหลักเกณฑ์การคิดค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินปีที่ ๑ ปีที่ ๒ ปีที่ ๓ ปีที่ ๔ และปีที่ ๕ เป็นร้อยละ ๘๐, ๖๖, ๕๓, ๓๙ และ ๒๖ ตามลำดับ

๒.๑.๔ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำ (MLR) ให้ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บวก ๒ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามสภาพและช่วงเวลาที่ทำสัญญาเช่าแต่ละครั้ง

๒.๑.๕ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่

๑) ค่าซ่อมแซมยานพาหนะ กำหนดให้ร้อยละ ๗ ของราคารถ

๒) ค่าซ่อมบำรุงรักษาและน้ำมันหล่อลื่นใช้ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประมาณกำหนด

๓) ค่าเบี้ยประกันภัยชั้น ๑ ให้คิดไม่เกินร้อยละ ๒.๔ ของราคารถ

๔) ค่าจดทะเบียนภาษีรถใหม่ ใช้ตามอัตราของกรมการขนส่งทางบกกำหนด

๒.๑.๖ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ ๗

๒.๑.๗ ค่าอำนวยความสะดวกและค่ารถทดแทน ร้อยละ ๑๒

๒.๑.๘ ค่ากำไร ร้อยละ ๘

๒.๒ อัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

อัตราค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งคำนวณตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒.๑ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) กำหนด โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติอีก

๒.๓ เงื่อนไขการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

๒.๓.๑ ระยะเวลาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ การเช่ารถยนต์ในแต่ละครั้งให้ทำสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา ๕ ปี โดยให้ทำสัญญากับบริษัทหรือผู้ประกอบการ ซึ่งจดทะเบียนให้เช่ารถยนต์โดยตรง และต้องเป็นรถยนต์ใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน

๒.๓.๒ กรณีการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการมีระยะเวลาการเช่าน้อยกว่า ๕ ปี ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้น ให้ส่วนราชการเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติโดยตรงต่อไป

๒.๓.๓ แบบสัญญาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการตามแบบสัญญาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๒(๕) ที่กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดแบบหรือตัวอย่างรวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงและกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) ๐๔๐๘.๔/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เรื่อง แบบสัญญาเช่ารถยนต์

๒.๓.๔ กรณีรถเสีย หรือเกิดอุบัติเหตุ บริษัทผู้ให้เช่าต้องจัดการรถยนต์ในสภาพตามสัญญาเช่ารถยนต์มาทดแทนให้ทันที

๒.๔ การขออนุมัติก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๒.๔.๑ กรณีส่วนราชการได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าเช่ารถยนต์ในลักษณะก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณ ให้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๔.๒ กรณีส่วนราชการขออนุมัติเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการพร้อมขออนุมัติก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณตามนัยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนและมีใช้กรณีตามวรรคสองหรือวรรคสาม คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผู้กผันตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติรายจ่ายเพิ่มเติมก่อนได้รับเงินประจำงวด หรืออนุมัติให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจก่อนนี้ผู้กผันเกินกว่า หรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้” ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑) กรณีขออนุมัติค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการในลักษณะก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณ ซึ่งมีอัตราค่าเช่าเป็นไปตามที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) กำหนด ให้ส่วนราชการขออนุมัติก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี โดยแจ้งสำนักงบประมาณเพื่อให้ทราบภาระผู้กผันงบประมาณในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป

๒) กรณีขออนุมัติค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการในลักษณะก่อนนี้ผู้กผันข้ามปีงบประมาณ ซึ่งมีอัตราค่าเช่าไม่เป็นไปตามที่กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) กำหนด ให้ส่วนราชการทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ก่อน แล้วจึงดำเนินการตาม ๑) ต่อไป

๒.๕ การเบิกจ่ายค่าเช่ารถยนต์

ให้ส่วนราชการเบิกจ่ายเงินค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินอัตราค่าเช่ารถยนต์ที่คำนวณได้ และภายในวงเงินงบประมาณสำหรับการเช่ารถยนต์ตามที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงบประมาณ และห้ามโอนหรือนำเงินจากรายการอื่นในงบดำเนินงาน (รายการค่าสาธารณูปโภค ค่าตอบแทน และค่าวัสดุ) มาใช้เพื่อการเช่ารถยนต์

๒.๖ ส่วนราชการใดมีความจำเป็นต้องเช่ารถยนต์ประเภทพิเศษซึ่งแตกต่างไปจากบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณ และการยกเว้นให้ส่วนราชการปฏิบัตินอกเหนือหลักเกณฑ์ที่กำหนด เห็นสมควรให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พิจารณาร่วมกับสำนักงบประมาณต่อไป

๒.๗ การพิจารณา วินิจฉัย ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้พิจารณา

๒.๘ ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยเคร่งครัด

๓. ให้สำนักงบประมาณเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ขนาดของเครื่องยนต์ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการปรับขนาดเครื่องยนต์ประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการปรับราคารถยนต์ดังกล่าวได้ เช่นเดียวกับการกำหนดราคามาตรฐานรถ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดให้สำนักงบประมาณโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ขนาดของเครื่องยนต์รถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลาง รถรับรอง และรถรับรองประจำจังหวัด ส่วนราคาให้เป็นไปตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

๑. อนุมัติให้ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการปรับระยะเวลาการทำสัญญาเช่ารถยนต์ โดยกำหนดระยะเวลาการทำสัญญาเช่ารถเป็น ๒ ทางเลือก คือ ทางเลือกที่ ๑ ทำสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา ๕ ปี ทางเลือกที่ ๒ ทำสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยต้องมีอัตราค่าเช่าไม่เกินอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ในระยะเวลา ๕ ปี

๒. อนุมัติให้ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราค่าจ้างพนักงานขับรถ สำหรับส่วนราชการที่จำเป็นต้องเช่ารถพร้อมพนักงานขับรถ โดยให้ปรับอัตราค่าจ้างให้เบากว่าเดิมไม่เกินอัตรา ๘,๕๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน

๓. เห็นชอบการกำหนดให้ส่วนราชการจัดส่งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการเช่ารถให้สำนักงานงบประมาณ

๓) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ โดยระหว่างนี้หากส่วนราชการใดมีความจำเป็นต้องดำเนินการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ เห็นควรให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ (เรื่อง ขอบปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) โดยใช้เฉพาะทางเลือกที่ ๒ ที่ให้ทำสัญญาเช่าเป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยต้องมีอัตราค่าเช่าไม่เกินอัตราค่าเช่าที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ในระยะเวลา ๕ ปี เพื่อให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษาเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างการเช่ากับการซื้อรถยนต์ของสำนักงานงบประมาณได้อย่างเหมาะสมในระยะต่อไป ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณเสนอ

๔) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕

คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบในการปรับแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

๑.๑ กำหนดระยะเวลาการทำสัญญาเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการจาก ๓ ปี เป็น ๕ ปี เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณในส่วนของการเช่ารถยนต์ เนื่องจากผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์จะเสนอราคาเช่าในอัตราที่ต่ำกว่าการทำสัญญาเช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา ๓ ปี ประกอบกับมีข้อเสนอแนะของส่วนราชการหลายแห่งที่เห็นว่า รถยนต์ที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานที่มีระยะเวลากว่า ๕ ปี หากมีการบำรุงรักษาที่ดีอย่างต่อเนื่องจะมีสภาพและสมรรถนะที่สามารถรองรับการปฏิบัติงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์จากอัตราเดิม ปรับลดลงประมาณร้อยละ ๑๐ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัดงบประมาณของทางราชการสูงสุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ ปรับลดรายการค่ากำไร จากเดิมร้อยละ ๘ เป็นร้อยละ ๕ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารปัจจุบันที่ปรับลดลงซึ่งอัตราที่ปรับลดดังกล่าวยังคงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

๑.๒.๒ ปรับลดค่าซ่อมบำรุงรักษาและน้ำมันหล่อลื่น ให้ปรับลดลงในภาพรวมร้อยละ ๑๐ จากที่กำหนดไว้เดิม เนื่องจากการคำนวณอัตราค่าเช่าเดิมกำหนดให้มีค่าซ่อม ๒ รายการ คือ ค่าซ่อมปกติ ค่าซ่อมกลางและค่าน้ำมันหล่อลื่น

๑.๒.๓ ปรับค่าอำนาจการและค่ารถทดแทน จากเดิมร้อยละ ๑๒ เป็นร้อยละ ๘ เนื่องจากข้อเท็จจริงพบว่า การใช้รถยนต์ของส่วนราชการมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นน้อยมาก โอกาสที่ผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์ต้องจัดรถทดแทนให้ส่วนราชการจึงมีน้อย

๑.๒.๔ ปรับลดค่าเบี้ยประกันภัยขึ้น ๑ จากเดิมร้อยละ ๒.๔ ของราคารถยนต์ เป็นร้อยละ ๑.๒ เนื่องจากสูตรการคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์ได้กำหนดค่ากำไรให้ผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์แล้ว จึงเห็นควรให้ผู้ประกอบการให้เช่ารถยนต์ร่วมรับผิดชอบค่าเบี้ยประกันภัยกับรัฐในอัตราส่วนที่เท่ากัน จากการปรับสูตรการคำนวณตามรายการข้างต้นจะทำให้อัตราค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ มีอัตราลดลงประมาณร้อยละ ๑๐

ทั้งนี้ การปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคำนวณอัตราค่าเช่ารถยนต์ดังกล่าว ให้ใช้กับการทำสัญญาเช่ารถยนต์ใหม่เท่านั้น ส่วนสัญญาเช่ารถยนต์ที่ทำไปแล้วก่อนที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์เดิมต่อไปจนกว่าสัญญาเช่าจะสิ้นสุด

๒. ให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) รับไปพิจารณาร่วมกับสำนักงานประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับรถยนต์ที่นำมาใช้ในราชการ เช่น การจ้างพนักงานขับรถ การเบิกจ่ายเงิน ทดแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของพนักงานขับรถที่จ้างจากภายนอก (outsourc) และการดำเนินการสำหรับราชการที่มีอายุใช้งานนาน เช่น ใช้งานมาเกินกว่า ๑๐ ปี และยังไม่สามารถจัดหาทดแทนใหม่ทดแทน เป็นต้น และหากจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการ แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๕) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ (เรื่อง ขอบปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) ในส่วนของข้อ ๑. “๑. เห็นชอบการปรับแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ” นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีส่วนราชการหลายแห่งได้มีการสอบถามและ/หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง หรือที่สำนักงานประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้เช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา ๓ ปี ไปก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติแล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนั้น เพื่อให้การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ได้เริ่มดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไปแล้วก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) รวมทั้งเพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อการดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงเห็นควรเพิ่มเติมข้อความมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ (เรื่อง การเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) ในส่วนของข้อ ๑. เป็นว่า “๑. เห็นชอบการแก้ไขหลักเกณฑ์และแนวทางในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ยกเว้นกรณีการเช่ารถยนต์ของส่วนราชการที่ได้เริ่มดำเนินการตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือที่สำนักงานประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้เช่ารถยนต์เป็นระยะเวลา ๓ ปี ไปก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะมีมติ (๒๔ เมษายน ๒๕๕๕) ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามหลักเกณฑ์เดิม”

๖) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานประมาณเสนอ ดังนี้

๑. ปรับปรุงรายละเอียดรายการรถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด ๑ ตัน ซึ่งเดิมกำหนดเฉพาะปริมาตรกระบอกลูก เป็นให้ใช้ได้ทั้งปริมาตรกระบอกลูก หรือกำลังเครื่องยนต์ ได้แก่ (๑) กลุ่มปริมาตรกระบอกลูกไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์ไม่ต่ำกว่า ๙๐ กิโลวัตต์ และ (๒) กลุ่มปริมาตรกระบอกลูก

/ไม่ต่ำกว่า...

ไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์ไม่ต่ำกว่า ๑๑๐ กิโลวัตต์ โดยราคายังคงเดิม

๒. ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ (เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ) โดยกำหนด “ให้สำนักงบประมาณเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ของขนาดเครื่องยนต์ กำลังเครื่องยนต์ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณลักษณะเฉพาะให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนของเทคโนโลยีการผลิตรถยนต์ประเภทต่าง ๆ ได้ เช่นเดียวกับการกำหนดราคามาตรฐานครุภัณฑ์ ยานพาหนะและขนส่ง โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี”

๓) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าและการใช้พลังงานทดแทนของประเทศให้เพิ่มขึ้นรวมทั้งเป็นการลดมลพิษทางอากาศที่เกิดจากไอเสียรถยนต์ จึงมีมติเป็นหลักการให้ทุกส่วนราชการพิจารณาดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า รถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle : EV) มาใช้ในราชการแทนรถยนต์เดิมที่หมดอายุการใช้งานหรือที่จะต้องจัดซื้อจัดจ้างขึ้นใหม่เพื่อรองรับภารกิจใหม่หรือผู้ดำรงตำแหน่งใหม่ ทั้งนี้ ในระยะแรกให้ส่วนราชการที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และให้กระทรวงพลังงานร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามและประเมินผลการใช้รถยนต์ไฟฟ้าของส่วนราชการดังกล่าวเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง แล้วให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว เพื่อพิจารณาขยายผลการดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

๔) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

คณะรัฐมนตรีมีมติ

๑. รับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังชี้แจงว่า การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการประจุไฟฟ้าของรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ราชการสามารถดำเนินการได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยกรณีที่เป็นรถเช่ารถยนต์ส่วนบุคคล การเบิกจ่ายค่าบริการประจุไฟฟ้าถือเป็นค่าสาธารณูปโภคซึ่งเป็นดุลยพินิจของหัวหน้าส่วนราชการตามนัยข้อ ๑๘ (๑) ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกรณีที่เป็นรถยนต์ประจำตำแหน่ง ผู้ใช้รถประจำตำแหน่งเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวเองตามนัยข้อ ๒๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. ให้กระทรวงการคลังร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงพลังงาน สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งพิจารณาความจำเป็นเหมาะสมในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ (เรื่อง การนำรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในราชการ) รวมทั้งให้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ คุณลักษณะเฉพาะ ความเหมาะสมของค่าใช้จ่าย และแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเช่ารถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในการกิจของหน่วยงานของรัฐ ให้แล้วเสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว

๓. อนุมัติเป็นหลักการว่า ในระหว่างที่โครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้า (Electric Vehicle: EV) ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ให้ทุกส่วนราชการสามารถจัดซื้อจัดจ้างรถยนต์ (รถตู้หรือรถกระบะ) สันดาปภายใน หรือรถยนต์ไฟฟ้าแบบไฮบริด (Hybrid Electric Vehicle: HEV) หรือรถยนต์ไฟฟ้าแบบปลั๊ก-อิน ไฮบริด (Plug-in Hybrid Electric Vehicle: PHEV) ไปพลางก่อนได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เน้นรถยนต์ HEV หรือ PHEV เป็นหลัก เพื่อส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำและการใช้รถยนต์ไฟฟ้าหรือรถยนต์ที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายในปี ๒๕๗๓

/ต่อมา...

ต่อมาพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวถึงบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๓ ว่า ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ บทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นอันถูกยกเลิกไป โดยในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ในหมวด ๙ การทำสัญญา มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง ว่า หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ แบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙๒ กำหนดว่า การเช่าสังหาริมทรัพย์ และการเช่าอสังหาริมทรัพย์ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น โดยสำหรับการเช่าสังหาริมทรัพย์ให้นำข้อกำหนดเกี่ยวกับการเช่ามาใช้โดยอนุโลม

คณะกรรมการนโยบายได้กำหนดแบบของสัญญาเช่ารถยนต์ โดยกำหนดสาระสำคัญของข้อตกลงเช่าในสัญญาข้อ ๑ ว่า รถยนต์ที่ผู้ให้เช่านำมาให้เช่าต้องเป็นรถยนต์ใหม่ที่ไม่เคยใช้งานมาก่อน ผู้ให้เช่าเป็นผู้ชำระภาษีอากรและค่าธรรมเนียมอื่นใดตามกฎหมาย ต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือตามมาตรฐานและปราศจากความชำรุดบกพร่อง และกำหนดหน้าที่ของผู้ให้เช่าไว้ในสัญญาข้อ ๗ ว่า ผู้ให้เช่าต้องทำประกันภัยรถยนต์ประเภทหนึ่งสำหรับรถยนต์คันที่เช่าหรือรถยนต์ที่นำมาเปลี่ยนหรือทดแทนและต้องทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตลอดอายุการเช่า ผู้ให้เช่าจะต้องเป็นผู้เสียภาษีประจำปีทุกปี หากเกิดความขัดข้องกับรถยนต์คันที่เช่าทำให้ใช้งานไม่ได้ตามปกติไม่ว่าจากสาเหตุใดก็ตาม ผู้ให้เช่าจะต้องนำรถยนต์คันใหม่ที่มีคุณภาพเฉพาะขนาดและประสิทธิภาพเช่นเดียวกับรถยนต์ที่เช่า และมีสภาพที่เทียบเท่าหรือดีกว่าทั้งในเรื่องความนิยมในยี่ห้อ (brand name) และราคาซื้อขายรถยนต์ (price list) ในท้องตลาดมาเปลี่ยนให้ผู้เช่าทันทีที่ผู้ให้เช่าได้รับแจ้ง โดยผู้ให้เช่าเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังกำหนดไว้อีกว่าผู้ให้เช่ามีหน้าที่บำรุงรักษา ตรวจสอบสภาพ เปลี่ยนชิ้นส่วนอะไหล่สิ้นเปลือง รวมทั้งน้ำมันหล่อลื่นทุกชนิด และซ่อมแซมรถยนต์ที่เช่าในกรณีความเสื่อมสภาพ สึกหรอ และความเสียหายอันเกิดจากการใช้งานตามปกติให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา และผู้ให้เช่ายังมีหน้าที่บำรุงรักษา ตรวจสอบสภาพรถยนต์ที่เช่าเมื่อครบระยะเวลาหรือครบกำหนดระยะเวลาที่ใช้งานตามที่กำหนด และเมื่อผู้เช่าได้ใช้รถไประยะหนึ่งแล้ว ยางรถยนต์สึกจนเหลือความลึกน้อยกว่า ๓ มิลลิเมตร ผู้ให้เช่าต้องเปลี่ยนยางรถยนต์ที่มีสภาพใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อนให้ด้วย ทั้งนี้ในการตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษา ผู้ให้เช่าต้องจัดการรถยนต์ทดแทนให้ใช้ด้วย

จากมติคณะรัฐมนตรีข้างต้นประกอบกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ สรุปเป็นสาระสำคัญได้ว่า หน่วยงานสามารถจัดเช่ารถยนต์มาเพื่อใช้ในการราชการได้ โดยกระบวนการเช่าให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับกระบวนการจัดซื้อโดยอนุโลมและต้องทำสัญญาเช่ารถยนต์ตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด สัญญาเช่ามีระยะเวลา ๕ ปี อัตราค่าเช่าเป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้ผู้ให้เช่าต้องเป็นบริษัทหรือผู้ประกอบการ ซึ่งจดทะเบียนให้บริการเช่ารถยนต์โดยตรง และรถยนต์ที่นำมาให้เช่าต้องเป็นรถยนต์ใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน รวมทั้งต้องจัดทำประกันภัยประเภทหนึ่งและประกันภัยภาคบังคับสำหรับรถยนต์คันที่ให้เช่าด้วย ในการบริหารสัญญา ผู้ให้เช่าจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบเสียภาษีประจำปีทุกปี และต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของรถยนต์รวมถึงการบำรุงรักษาและซ่อมแซมรถยนต์ตามระยะเวลาหรือระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรฐานของรถยนต์ อีกทั้งต้องจัดการรถยนต์ทดแทนให้กับหน่วยงานได้ใช้ในระหว่างความชำรุดบกพร่องหรือระหว่างการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมด้วย

๖.๗.๒ อัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการและได้มอบหมายให้กระทรวงการคลัง กำหนดหลักเกณฑ์ของขนาดเครื่องยนต์ กำลังเครื่องยนต์ และอัตราค่าเช่ารถประเภทต่าง ๆ ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ กระทรวงการคลังได้กำหนดอัตราค่าเช่ารถยนต์มาใช้ในราชการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปรับปรุงล่าสุดเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗) ดังนี้

บัญชีอัตราค่าเช่ารถยนต์ประเภทต่าง ๆ (สำหรับระยะเวลาเช่า ๕ ปี)

ประเภทรถ	อัตราค่าเช่า (ไม่เกินบาทต่อคันต่อเดือน)
รถนั่งส่วนบุคคล (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๑,๖๐๐ ซีซี)	๑๘,๔๕๐.-
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทผสมหรือไฮบริด (HEV)(ปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๖๐ กิโลวัตต์ และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๑๕ กิโลวัตต์)	๒๑,๙๐๐.-
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทแบตเตอรี่ (BEV) (ขนาดความจุของแบตเตอรี่ตั้งแต่ ๓๐ - ๕๐ กิโลวัตต์ชั่วโมง (kWh) และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๕๐ กิโลวัตต์)	๑๙,๒๐๐.-
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทแบตเตอรี่ (BEV) (ขนาดความจุของแบตเตอรี่มากกว่า ๕๐ กิโลวัตต์ชั่วโมง (kWh) และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๕๐ กิโลวัตต์)	๒๑,๗๐๐.-
รถโดยสาร ๑๒ ที่นั่ง (ดีเซล) (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี)	๒๔,๗๕๐.-
รถประจำตำแหน่ง ระดับ	
- รองอธิบดีหรือเทียบเท่า (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๒,๐๐๐ ซีซี)	๒๖,๑๐๐.-
- อธิบดี รองปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบ ๒,๐๐๐ - ๒,๔๐๐ ซีซี)	๓๕,๒๘๐.-
- ปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบ ๒,๐๐๐ - ๒,๔๐๐ ซีซี)	๕๓,๖๔๐.-
- รัฐมนตรี หรือเทียบเท่า (ปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๓,๐๐๐ ซีซี)	๗๖,๕๐๐.-
- รองนายกรัฐมนตรี หรือเทียบเท่า (ปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๓,๐๐๐ ซีซี)	๙๐,๓๖๐.-
รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด ๑ ตัน (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี)	
ขับเคลื่อน ๒ ล้อ	
- แบบธรรมดา	๑๑,๔๓๐.-
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ(CAB)	๑๓,๐๕๐.-
- แบบดับเบิลแคบ	๑๕,๖๖๐.-
ขับเคลื่อน ๔ ล้อ	
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ (CAB)	๑๕,๘๔๐.-
- แบบดับเบิลแคบ	๑๙,๖๗๐.-
รถยนต์ตรวจการณ์	
เครื่องยนต์เบนซิน (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ กิโลวัตต์)	
- แบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ	๓๔,๐๐๐.-
- แบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ	๓๕,๓๐๐.-

/เครื่องยนต์...

ประเภทรถ	อัตราค่าเช่า (ไม่เกินบาทต่อคันต่อเดือน)
รถยนต์ดีเซล (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ กิโลวัตต์)	
- แบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ	๓๑,๑๐๐.-
- แบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ	๓๗,๘๐๐.-

- หมายเหตุ** ๑. อัตราค่าเช่ารถยนต์ที่กำหนดเป็นอัตราที่ไม่รวมค่าจ้างพนักงานขับรถ หากจำเป็นต้องจ้างพนักงานขับรถด้วย ให้จ้างได้ไม่เกินอัตรา ๘,๕๐๐ บาทต่อคนต่อเดือน
๒. คุณสมบัติเฉพาะของรถยนต์แต่ละประเภทให้เป็นไปตามที่กำหนดในบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ฉบับปัจจุบัน
- ที่มา :** ๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๖/ว.๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๖๔ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ กค ๐๔๐๘.๔/ว.๑๐๘ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ กค ๐๔๐๘.๔/ว.๑๔๕ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

ตารางเปรียบเทียบค่าเช่ารถยนต์สำหรับระยะเวลาเช่า ๕ ปีกับราคารถใหม่

ประเภทรถ	ค่าเช่า ๕ ปี (บาท)	ราคารถใหม่ (บาท)
รถนั่งส่วนกลาง (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๑,๖๐๐ ซีซี)	๑,๑๐๗,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทผสมหรือไฮบริด (HEV)(ปริมาตรกระบอกสูบไม่เกิน ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๖๐ กิโลวัตต์ และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๑๕ กิโลวัตต์)	๑,๓๑๔,๐๐๐	๘๒๕,๐๐๐
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทแบตเตอรี่ (BEV) (ขนาดความจุของแบตเตอรี่ตั้งแต่ ๓๐ - ๕๐ กิโลวัตต์ชั่วโมง (kWh) และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๕๐ กิโลวัตต์)	๑,๑๕๒,๐๐๐	๖๑๙,๐๐๐
- รถยนต์ไฟฟ้า ประเภทแบตเตอรี่ (BEV) (ขนาดความจุของแบตเตอรี่มากกว่า ๕๐ กิโลวัตต์ชั่วโมง (kWh) และกำลังมอเตอร์ไฟฟ้าสูงสุดไม่เกิน ๑๕๐ กิโลวัตต์)	๑,๓๐๒,๐๐๐	๘๕๓,๐๐๐
รถโดยสาร ๑๒ ที่นั่ง (ดีเซล) (ขนาดปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี)	๑,๔๘๕,๐๐๐	-
รถประจำตำแหน่ง ระดับ		
- รองอธิบดีหรือเทียบเท่า	๑,๕๖๖,๐๐๐	๑,๒๘๒,๐๐๐
- อธิบดี รองปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า	๒,๑๑๖,๘๐๐	๑,๖๗๖,๐๐๐
- ปลัดกระทรวง หรือเทียบเท่า	๓,๒๑๘,๔๐๐	๒,๗๔๘,๐๐๐
- รัฐมนตรี หรือเทียบเท่า	๔,๕๙๐,๐๐๐	๓,๗๖๑,๐๐๐
- รองนายกรัฐมนตรี หรือเทียบเท่า	๕,๔๒๑,๖๐๐	๔,๒๖๔,๐๐๐

ประเภทรถ	ค่าเช่า ๕ ปี (บาท)	ราคารถใหม่ (บาท)
รถบรรทุก (ดีเซล) ขนาด ๑ ตัน (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๔๐๐ ซีซี)		
ขับเคลื่อน ๒ ล้อ		
แบบธรรมดา	๖๘๕,๘๐๐	๖๒๑,๐๐๐
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ(CAB)	๗๘๓,๐๐๐	๗๗๗,๐๐๐
- แบบดับเบิลแคบ	๙๓๙,๖๐๐	๙๓๕,๐๐๐
ขับเคลื่อน ๔ ล้อ		
- แบบมีช่องว่างด้านหลังคนขับ (CAB)	๙๗๕,๐๐๐	๙๕๐,๔๐๐
- แบบดับเบิลแคบ	๑,๑๘๐,๒๐๐	๑,๑๗๒,๐๐๐
รถยนต์ตรวจการณ์		
เครื่องยนต์เบนซิน (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลัง เครื่องยนต์สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ กิโลวัตต์)		
- แบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ	๒,๐๔๐,๐๐๐	๑,๔๗๗,๐๐๐
- แบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ	๒,๑๑๘,๐๐๐	๑,๕๖๕,๐๐๐
เครื่องยนต์ดีเซล (ปริมาตรกระบอกสูบไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ซีซี หรือกำลังเครื่องยนต์ สูงสุดไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ กิโลวัตต์)		
- แบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ	๑,๘๖๖,๐๐๐	๑,๔๘๐,๐๐๐
- แบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ	๒,๒๗๐,๔๐๐	๑,๖๖๔,๐๐๐

หมายเหตุ : ราคาเช่าซื้อรถใหม่ตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ สำนักงานประมาณ ธันวาคม ๒๕๖๗

๗. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
๒. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐
๓. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้และการบำรุงรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓
๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๕. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๘
๖. ข้อบัญญัติเมืองพัทยา เรื่อง การใช้และรักษารถยนต์ของเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๕๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗
๗. บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ สำนักงานประมาณ ธันวาคม ๒๕๖๗

/๘. ข้อพิจารณา...

๘. ข้อพิจารณา

จากการศึกษาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาสู่ข้อพิจารณา ดังนี้

๑) ความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณในการจัดซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการซ่อมแซมรถยนต์ส่วนกลางโดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้และการบำรุงรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับกรุงเทพมหานครใช้ประกอบกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๘ และสำหรับเมืองพัทยาใช้ประกอบกับ ข้อบัญญัติเมืองพัทยา เรื่อง การใช้และรักษารถยนต์ของเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยในระเบียบ และข้อบัญญัตินี้ดังกล่าว วางหลักไว้ในภาพรวมว่า ให้หน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการซ่อมบำรุงรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลางและรถรับรอง ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ดีอยู่เสมอ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำรถส่วนกลางเข้าซ่อมทั้งที่ศูนย์บริการและที่อื่นทั่วไป โดยมีเหตุผลต่างกันไป เช่น ด้านมาตรฐานงานซ่อม เครื่องมือ อุปกรณ์และอะไหล่ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านความสะดวกในการเข้ารับบริการ การติดตามงานซ่อม และการรับประกันหลังการซ่อม ด้านราคาค่าใช้จ่าย รวมถึงการจัดทำเอกสารที่ไม่ยุ่งยากแต่ต้องรอบคอบ รัดกุม และด้านอายุการใช้งานของรถส่วนกลาง แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือมาตรฐานกลางที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการเลือกว่าจะนำรถส่วนกลางเข้าซ่อมที่ศูนย์บริการหรือที่อื่นอย่างใดจะเกิดความคุ้มค่ามากกว่ากัน

การนำรถยนต์เข้าซ่อมที่ศูนย์บริการมีแนวโน้มที่จะสามารถป้องกันการทุจริตและมีความคุ้มค่ากับการใช้งบประมาณมากกว่าการนำเข้าซ่อมที่อื่น เพราะศูนย์บริการเป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นสำหรับรถยนต์แต่ละยี่ห้อ มีความน่าเชื่อถือและมีมาตรฐาน มีการควบคุมราคาค่าบริการและค่าอุปกรณ์อะไหล่ต่าง ๆ ที่เหมือนกันทุกแห่ง การจะเพิ่มราคาอะไหล่ให้สูงกว่าความเป็นจริงเพื่อนำเงินส่วนต่างมาจ่ายคืนให้กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถทำได้ เพราะสามารถตรวจสอบราคากับศูนย์บริการแห่งอื่นได้ อีกทั้งระบบการจัดทำเอกสาร การรับเงิน การจ่ายเงิน มีขั้นตอนที่รัดกุมหลายขั้นตอน การจ่ายเงินค่าบริการต้องจ่ายในนามศูนย์บริการ และการเบิกเงินรวมทั้งการแก้ไขเอกสารต่าง ๆ ต้องผ่านการอนุมัติจากผู้เกี่ยวข้องหลายส่วนงาน การปลอมแปลงเอกสารทำได้ยาก เพราะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการดำเนินการซึ่งจะระบุเลขที่เอกสารและวันที่ออกเอกสารชัดเจน อีกทั้งศูนย์บริการจะมีการเก็บประวัติการซ่อมของรถแต่ละคันไว้ ทำให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ง่าย ศูนย์บริการ ถูกตั้งขึ้นสำหรับรถยนต์แต่ละยี่ห้อโดยเฉพาะ มีช่างที่มีความรู้ ความชำนาญและมีประสบการณ์เฉพาะรถยนต์ยี่ห้อ นั้น ๆ จะใช้อะไหล่ที่เป็นของแท้ ของใหม่ มีมาตรฐานจากโรงงานผู้ผลิตทำให้มีความคงทนในการใช้งานและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุปกรณ์อื่น ๆ มีการรับประกันความชำรุดบกพร่องภายหลังการซ่อม การนำรถเข้าซ่อมที่ศูนย์บริการจะมีการตรวจเช็คความชำรุดบกพร่องโดยรวมของรถด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย ไม่เฉพาะแต่เพียงรายการที่ลูกค้าแจ้งเท่านั้น มีการตรวจเช็คด้วยระบบคอมพิวเตอร์ทำให้ทราบความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายของระบบต่าง ๆ ได้ อย่างละเอียดและสามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด อีกทั้งมีการให้บริการที่เป็นมาตรฐานเหมือนกันทุกแห่ง ทั้งค่าแรงและค่าอะไหล่ ถึงแม้ว่าค่าบริการและค่าอะไหล่ที่ศูนย์บริการจะแพงกว่า แต่มั่นใจได้ว่าเป็นอะไหล่แท้ คุณภาพได้มาตรฐานของรถยนต์แต่ละยี่ห้อและผลิตมาเพื่อรถยนต์เฉพาะรุ่นเฉพาะยี่ห้อ นั้นโดยตรง ทำให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนานกว่าอะไหล่เทียบหรืออะไหล่มือสอง จึงทำให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณมากกว่าการซ่อมที่อื่น

/อย่างไร...

อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า การซ่อมรถยนต์ที่ผู้เช่าไม่สามารถป้องกันการทุจริตได้และจะไม่เกิดความคุ้มค่ากับการใช้งบประมาณ หากการซ่อมรถยนต์ที่อยู่นั้น ต้องมั่นใจว่าเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ มีมาตรฐาน มีการจัดทำเอกสารที่รัดกุม มีการควบคุม ตรวจสอบอย่างเคร่งครัด ไม่ก่อให้เกิดช่องทางการทุจริต มีระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดทำเอกสาร การออกใบเสนอราคา การออกใบเสร็จรับเงินหรือใบกำกับภาษี รวมตลอดถึงราคาอะไหล่ มีความชัดเจนและมีการเปิดเผย มีช่างผู้ชำนาญงานและมีคุณภาพงานซ่อมที่ดี ใช้อะไหล่แท้และมีการรับประกันงานซ่อม โดยอาจดูจากชื่อเสียงของอู่และผลงานการซ่อมที่ผ่านมา รวมทั้งมีการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ อีกประการที่ควรนำมาพิจารณาร่วมด้วยคือ ความสะดวกในการเดินทางไปศูนย์บริการซ่อมรถยนต์หรืออู่ซ่อมรถยนต์นั้น ๆ เพราะหากการซ่อมแซมรถยนต์ต้องใช้เวลานานจะเกิดความสะดวกในการเดินทางไปเพื่อตรวจดูความคืบหน้าในการซ่อมแซม อีกทั้งภายหลังจากการซ่อมแซมแล้ว หากเกิดปัญหาขึ้นกับรถยนต์จะสามารถนำรถกลับเข้าไปเพื่อรับการตรวจเช็คและแก้ปัญหาได้ง่าย

ดังนั้น การพิจารณาความคุ้มค่าของใช้งบประมาณในการซ่อมรถส่วนกลาง จึงไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่า การซ่อมรถส่วนกลางที่ศูนย์บริการหรือที่อู่จะเกิดความคุ้มค่ามากกว่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งแต่ละปัจจัยก็มีข้อดีและข้อเสียต่างกันไป

๒) การป้องกันการทุจริตในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากกรณีตัวอย่างความเสี่ยงเกี่ยวกับการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา พบว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (กฎหมายที่บังคับใช้ในขณะนั้น) ข้อ ๓๒ กำหนดไว้ว่า การจัดซื้อหรือจ้างโดยวิธีการตกลงราคาให้เจ้าหน้าที่พัสดุติดต่อกลราคากับผู้ขายหรือผู้รับจ้างโดยตรง แล้วให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุจัดซื้อหรือจ้างภายในวงเงินที่ได้รับความเห็นชอบ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคาในกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ออกหมายไว้ก่อนและไม่อาจดำเนินการตามปกติได้ทัน ให้เจ้าหน้าที่พัสดุหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้นดำเนินการไปก่อน แล้วรีบรายงานขอความเห็นชอบต่อผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และเมื่อผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างเห็นชอบแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นหลักฐานการตรวจรับโดยอนุโลม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๖๐๔๖ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การยกเว้นระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดวงเงินการซื้อหรือการจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไว้ว่า ซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

ข้อเท็จจริงพบว่าในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ได้ติดต่อบริษัทผู้ขายรถส่วนกลางที่ศูนย์บริการรถยนต์โตโยต้าแต่ได้รับการประเมินราคาที่ค่อนข้างสูง จึงนำเข้าซ่อมที่อู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปซึ่งประเมินราคาซ่อมถูกกว่ามาก แต่มีเงื่อนไขว่าหากระหว่างการซ่อมถ้าพบความเสียหายเพิ่มก็จะแจ้งให้ทราบเพื่อให้จัดหาอะไหล่มาให้ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ดุลพินิจว่ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วน จึงสั่งให้พนักงานขับรถรถยนต์นำรถไปซ่อมที่อู่ แต่ในทางปฏิบัติ ในระหว่างการซ่อม มีนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับรองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้นเป็นผู้สำรองจ่ายค่าซ่อมให้กับทางอู่ไปก่อน เมื่อซ่อมเสร็จแล้วได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และดำเนินการกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๖๐๔๖ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การยกเว้นระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยคณะกรรมการกำหนดราคากลางได้นำเอาราคาอะไหล่ที่จัดซื้อให้กับผู้มากำหนดเป็นราคากลาง เมื่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุได้ตรวจรับเรียบร้อยแล้วจึงได้ทำการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับจ้างและผู้รับจ้างนำเงินมาคืนให้กับนายกองครุฑปกครองส่วนท้องถิ่นและรองปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ได้สำรองจ่ายไป ซึ่งไม่ใช่เป็นการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีตกลงราคาที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ประกอบกับใช้เวลาในการซ่อมทั้งสิ้นประมาณ ๘ เดือน ซึ่งผิดไปจากหลักการจัดซื้อจัดจ้างกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนตามที่ได้ใช้ดุลพินิจวินิจฉัยไว้แต่แรก แต่เป็นการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีตกลงราคาปกติ โดยมีกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการย้อนหลังทั้งสิ้น

หมายเหตุ : ต่อมาระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ถูกยกเลิกไปเมื่อพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๙ วรรคสอง และกฎกระทรวงกำหนดวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุโดยวิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ และวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในการแต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีจำเป็นเร่งด่วนไว้เช่นเดียวกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีตกลงราคา กรณีจำเป็นเร่งด่วนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จากกรณีตัวอย่างพบประเด็นที่เป็นความเสี่ยงต่อการทุจริต ดังนี้

๑) แม้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะมีได้ให้คำนิยามคำว่า “จำเป็น เร่งด่วน” ไว้ และในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็มีได้กำหนดไว้เช่นเดียวกัน แต่การใช้ดุลพินิจว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องเป็นไปอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดช่องทางที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต การใช้ดุลพินิจว่าเป็นกรณีจำเป็น เร่งด่วน แต่ใช้ระยะเวลาในการซ่อมแซมนานถึง ๘ เดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสอดคล้องกับการเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วน การใช้ดุลพินิจดังกล่าวอาจมีความเสี่ยงให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนโดยไม่ผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างปกติ ซึ่งจะมีความรัดกุมและรอบคอบมากกว่า

๒) เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการไปก่อน ไม่ใช่เจ้าหน้าที่พัสดุหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ระเบียบที่ใช้อยู่ในขณะเกิดเหตุ) ที่กำหนดว่าให้เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้น อาจเกิดความเสี่ยงในการที่ผู้ตัดสินใจว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนและดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างและจ่ายเงินไปก่อนอาจมีผลประโยชน์แอบแฝงในการดำเนินการ

๓) หากดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามปกติ ทางผู้จะต้องตรวจสอบความเสียหายทั้งหมดก่อนแล้วจึงประเมินราคาค่าใช้จ่ายทั้งหมด องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถตรวจสอบงบประมาณและดำเนินการกระบวนการตามขั้นตอนปกติได้ ไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่สำรองจ่ายเงินไปก่อน และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นเจ้าของผู้จะต้องนำเงินมาจ่ายคืนให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจเกิดความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนจากเจ้าของผู้ได้หรืออาจให้เจ้าของผู้คิดราคาเพิ่มจากราคาซ่อมที่แท้จริงเพื่อตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ได้

๔) การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างย้อนหลังเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ระเบียบที่ใช้อยู่ในขณะเกิดเหตุ) และกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๑

ทำให้เห็นว่าหน่วยงานยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริต

เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณากำชับการปฏิบัติงานในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยพิจารณาถึงความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณและการป้องกันการทุจริตประกอบด้วย

๙.๒ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาใช้ “การเช่ารถมาใช้ในราชการ” แทนการจัดซื้อรถใหม่ โดยเฉพาะประเภทรถบรรทุก(ดีเซล) ทั้งแบบขับเคลื่อน ๒ ล้อ และแบบขับเคลื่อน ๔ ล้อ เนื่องจากผู้ให้เช่าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ผู้เช่าไม่ต้องมีรายจ่ายเพิ่มเติมอื่นใดอีกนอกจากค่าเช่าและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้เกิดความคุ้มค่าต่อการใช้งบประมาณ อีกทั้งราคาค่าเช่าได้ถูกกำหนดจากกรมบัญชีกลางชัดเจนแล้ว ไม่สามารถตกลงเช่าในราคาที่เกินกว่าที่กำหนดได้แต่อาจมีการต่อราคาลงมาให้ถูกลงได้ ทำให้ไม่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ
ในการซ่อมรถส่วนกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น